

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KADINLARIN ANNELİK ESTETİĞİNE YÖNELİK
TUTUMU ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME
ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mürüvvet EMREM

Enstitü Anabilim Dalı: Ebelik

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Metin YILDIZ

HAZİRAN -2025

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KADINLARIN ANNELİK ESTETİĞİNE YÖNELİK
TUTUMU ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME
ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mürüvvet EMREM

Enstitü Anabilim Dalı: Ebelik

“Bu tez 11/08/2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oy birliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Metin YILDIZ		
Doç. Dr. Canan BİRİMOĞLU OKUYAN		
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali AYDIN		

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar 'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını, tez yazımı ve çalışması süresince patent ve telif haklarını ihlal eden bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi? Evet ☒ (EK- 2)

Hayır ☐

13/06 / 2025

Mürüvvet EMREM

TEŐEKKÖR

Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı'nda yürüttüğüm yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam süresince, bilgi birikimi ve deneyimleriyle bana rehberlik eden, her aşamada desteğini esirgemeyen ve uzman ebe unvanını kazanmamda büyük katkı sağlayan çok kıymetli danışmanım Doç. Dr. Sayın Metin YILDIZ'a,

Tez jürimde yer alarak kıymetli katkıları ve destekleriyle sürecime değer katan sayın Doç. Dr. Canan BİRİMOĞLU OKUYAN ve Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali AYDIN hocalarıma,

Tüm hayatım boyunca yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen babam, annem ve abime,

En içten saygı, sevgi ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
ŞEKİL LİSTESİ	viii
TABLO LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. ANNELİK KAVRAMI	4
2.2. ESTETİK KAVRAMI VE KADIN BEDENİ	5
2.3. GEBELİK VE EMZİRME DÖNEMİ SONRASINDA VÜCUTTAKİ DEĞİŞİKLİKLER.....	7
2.4. ANNELİK VE DOĞUM SONRASI BEDEN, İYİ ANNE İDEOLOJİSİ.....	8
2.5. ÇOCUK EDEBİYATINDA KOZMETİK CERRAHİNİN TEMSİLİ.....	9
2.6. ANNELİK ESTETİĞİ NEDİR?	11
2.6.1. Annelik Estetiği Kimlere Uygulanabilir?.....	11
2.7. KÜRESEL ESTETİK ORANLARI	12
2.8. ABDOMİNOPLASTİ (TUMMY TUCK) AMELİYATLARI	13
2.8.1. Abdominoplastinin Tanımı ve Amacı.....	13
2.8.2. Abdominoplastinin Komplikasyonları ve Riskleri.....	13
2.8.3. Abdominoplastinin Tarihçesi ve Teknik Gelişim	14
2.8.4. Abdominoplastinin Estetik Gerekçeleri	14
2.8.5. Doğum Sonrası Kadınlarda Abdomnioplasti ve Yaşam Kalitesi	15
2.8.6. Güncel Uygulamalar ve Sosyal Etkiler	15
2.8.7. Tam (Full) Abdominoplasti	15

2.8.8. Mini Abdominoplasti	16
2.8.9. Obstetrik Prosedürler ile Kombine Plastik Cerrahi Güvenli midir?	16
2.9. MAMOPLASTİ AMELİYATLARI	16
2.9.1. Mammoplastinin Tarihsel Gelişimi.....	17
2.9.2. Meme Bölgesine Uygulanan Cerrahi Prosedürler ve Teknikler	18
2.9.2.1. Meme büyütme (breast augmentation).....	18
2.9.2.2. Meme küçültme (breast reduction / redüksiyon mamoplasti)	19
2.9.2.3. Meme dikleştirme (breast lift / mastopeksi)	19
2.10. ÖLÇEK GELİŞTİRME, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK	19
2.10.1. Geçerlik (Validity) Analizi	21
2.10.1.1. Yüzey (görünüş) geçerliği (face validity).....	22
2.10.1.2. Kapsam (içerik) geçerliği (content validity).....	22
2.10.1.3. Yapı geçerliği (construct validity)	22
2.10.2. Güvenirlilik (Reliability) Analizi	23
3. MATERYAL VE METOT	26
3.1. ARAŞTIRMANIN TİPİ	26
3.2. ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE ZAMAN	26
3.3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	26
3.3.1. Verilerin Toplanması	28
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	28
3.4.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu (EK-4).....	29
3.4.2. Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeği (EK-5)29	
3.4.2.1. Verilerin analizi.....	29
3.4.2.2. Etik ilkeler	30
4. BULGULAR	31
4.1. AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİ	31
4.2. DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİ (DFA)	33
4.3. GÜVENİRLİK ANALİZİ	35
5. TARTIŞMA.....	37

6. SONUÇ VE ÖNERİLER	41
KAYNAKÇA.....	42
EKLER	55
ÖZGEÇMİŞ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

α	: Cronbach alpha değeri (Güvenirlilik analiz katsayısı)
AFA	: Açımlayıcı faktör analizi
AMOS	: Analysis of moment structures (Moment yapılarının analizi)
CFI	: Comparative fit index (Karşılaştırmalı uyum indeksi)
DFA	: Doğrulayıcı faktör analizi
GFI	: Goodness of fit indeks (Uyum iyiliği indeksi)
IFI	: Incremental fit index (Fazlalık uyum indeksi)
KAEYTÖ	: Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutumu Ölçeği
KGİ	: Kapsam geçerlik indeksi
KGO	: Kapsam geçerlik oranı
KMO	: Kaiser meyer olkin katsayısı
Min-Max	: Minimum-Maksimum
Ort	: Ortalama
p	: Anlamlılık katsayısı
r	: Korelasyon katsayısı
RMSEA	: Root mean squar error of approximation (Yaklaşık hataların ortalama karekökü)
Sd	: Standart değer
SPSS	: Statistical package for the social science (Sosyal bilimler için istatistik)
ss	: Standart sapma
t	: Independent t testi

Vb : Ve benzeri
VTE : Venöztrombo Embolizm
X2/Sd : Ki kare/Standart değeri oranı

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Ölçek Geliştirme Süreci	29
Şekil 2: Yamaç Eğim Grafiği (Scree Plot).....	33
Şekil 3: Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diyagramı.....	34

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Örneklem Gruba İlişkin Betimsel İstatistikler (n: 600)	27
Tablo 2: Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett'in Küresellik Testleri.....	31
Tablo 3: Maddelerin Ortak Varyansları, Madde Yükleri ve Açıklanan Varyans Oranı.....	32
Tablo 4: Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri	35
Tablo 5: Ölçek ve Alt Boyutların İç Tutarlılık Düzeyleri	36

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, kadınların annelik estetiğine yönelik tutumu ölçeğini geliştirme amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Metodolojik tipte olan bu çalışma Temmuz 2024- Ağustos 2025 tarihleri arasında Türkiye’de yaşayan 600 kadın ile yürütülmüştür. Veriler tanımlayıcı bilgi formu, Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutumu Ölçeği kullanılarak Google form aracılığı ile online olarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 ve AMOS 24.0 programları kullanıldı. Ölçek geçerlik ve güvenirliğinin belirlenmesinde tanımlayıcı istatistikler, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile güvenirlik analizleri yapıldı.

Bulgular: Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin değerinin .969, açıklanan toplam varyansın % 68.751’ini açıkladığı saptandı. Faktör yüklerinin .521-.947 arasında değiştiği saptandı. Cronbach-alpha kat sayılarının kadınların annelik estetiğine yönelik tutumu ölçeğinin tamamı için 0.963, alt boyutlar için 0.88 ile 0.96 arasında değiştiği saptandı.

Sonuç: Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutumunu ölçmek için geliştirilen bu araştırma sonucunda; Ölçeğin 2 alt boyut ve 20 maddeden oluşan ülkemizde geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Annelik Estetiği, Geçerlik, Güvenirlik, Kadın, Tutum

ABSTRACT

Women's Attitudes Towards Mommy Makeover Scale: A Scale Development Study

Aim: This study was conducted to develop a scale measuring women's attitudes towards mommy makeover.

Materials and Methods: This methodological study was conducted between July 2024 and August 2025 with 600 women living in Turkey. Data were collected online using a descriptive information form and the Women's Attitudes Toward Mommy-Makeover Scale via Google Forms. SPSS 22.0 and AMOS 24.0 programs were used to evaluate the data. To determine the validity and reliability of the scale, descriptive statistics, exploratory and confirmatory factor analyses, and reliability analyses were performed.

Results: The Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value of the scale was found to be .969, and the total explained variance was 68.751%. Factor loadings ranged between .521 and .947. The Cronbach's alpha coefficient was 0.963 for the entire scale and ranged between 0.88 and 0.96 for the sub-dimensions.

Conclusion: As a result of this study, a valid and reliable scale consisting of 2 sub-dimensions and 20 items was developed to measure women's attitudes towards mommy makeover in Turkey.

Keywords: Mommy Makeover, Validity, Reliability, Women, Attitude

1. GİRİŞ

Anneliğe geçiş, genellikle sevinçli bir durum olsa da kadınların anne olma sürecinde fiziksel, psikolojik ve sosyal değişikliklere uyum sağlamaları zor olabilmektedir (Gross & Marcussen, 2017). Gebelik dönemi ve emzirme süreci kadın vücudunda hormonları etkileyerek vücudun yağ dağılımında değişikliklere yol açabilmekte ve bu durumlar meme hacminde, kalçalarda, uylukta, karında yağ birikmesine neden olmaktadır (Khan, 2024). İnandır ve ark.'nın yaptıkları çalışmada, bu değişimlerin gebelikte kadın vücudunda meydana gelen bu değişiklikler, kendilerinin daha kalın-iri görüldüğü, daha az çekici olduğu duygusuna yol açabilmektedir (Inanir et al., 2015). Bu sebeple gebelik dönemi birçok kadın için beden memnuniyetsizliği dönemi olarak görülebilmektedir (Shloim et al., 2015). Nitekim literatürde kadınların doğum sonu dönemde gebelik dönemine göre daha yüksek beden imajı kaygılarının olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Bay & Akın, 2023).

Giderek daha katı hale gelen güzellik standartları, anneler de dahil olmak üzere kadınlar üzerinde genç, formda, çekici ve "seksi" görünmeleri için artan bir baskı oluşturmaktadır (Nunez & Tantleff-Dunn, 2016). Önceki kültürel anlayışlar, annelik ve cinselliği birbirini dışlayan kavramlar olarak ele alırken, günümüzde kadınların cinsel nesneleştirilmesi bu sınırları aşmış ve anneleri de kapsayacak şekilde genişlemiştir. (Nunez & Tantleff-Dunn, 2016). “Yummy mummies”, “hot mammas” ve “MILFs” gibi etiketler, medyada sıklıkla yer almakta ve annelerin sosyal olarak arzu edilen bir figür haline gelmeleri gerektiği düşüncesini pekiştirmektedir (Schrobsdorff, 2012). Başlangıçta annelerin kendilerini çekici hissetmeleri yönünde özgürleştirici olarak görülen bu eğilim, zamanla cinsel nesneleştirme ve kendini nesneleştirme döngüsüne dönüşmüş olabilir (Schrobsdorff, 2012).

Bu bağlamda günümüzde çok sayıda gebe ve anne doğum sonrası en kısa zamanda eski formlarına dönmeyi arzu etmektedirler (Schrobsdorff, 2012). Medya ve toplumda yer alan Angelina Jolie ve Kim Kardashian gibi ünlü anneler aracılığıyla sunulan ideal kadın imajı, kadınların fiziksel görünümüne dair beklentilerini etkileyerek zayıflık, gençlik ve çekicilik gibi ulaşılamaz standartları gündeme getirmektedir(Nunez & Tantleff-Dunn, 2016). Bu sosyokültürel baskılar, kadınlarda beden memnuniyetsizliği, kaygı, depresif belirtiler gibi psikolojik sorunlara ve sağlıksız davranış örüntülerine neden olabilmektedir (Skouteris et al., 2005). Bu etkiler hem annelere hem de bebeklerine zarar verebilmekte ve doğum sonrası depresyon ve sağlıksız beslenme gibi olası sonuçlar doğurabilmektedir. Bu da süt üretiminin bozulmasına, süt kontaminasyonuna ve enerji eksikliğine neden olabilmektedir (Rallis et al., 2007).

Tüm bu nedenlerle bazı kadınlar, hamilelik öncesi görünümüne kavuşmak ve kendilerini daha çekici hissetmek amacıyla plastik cerrahiye yönelmektedir. Postpartum dönemde birçok kadın için beden görünümünün öncelik kazanması, 'mommy makeover (annelik estetiği)' teriminin yaygınlaşmasına ve günlük konuşma diline yerleşmesine neden olmuştur (Matarasso & Smith, 2023). Annelik estetiği (mommy makeover) hamilelik öncesi görünümü yeniden sağlamak için meme büyütme, meme dikleştirme, meme küçültme, abdominoplasti (karın gerdirme), liposuction (yağ aldırma) gibi cerrahi prosedürlerin bir kombinasyonu olarak tanımlanmaktadır (Khan, 2024).

Başlangıçta, cerrahi girişimlerde öncelikli hedef güvenliğin sağlanması ve yara iyileşmesi süreçlerinde ortaya çıkabilecek lokal komplikasyonların en aza indirilmesi olmuştur. Ancak zamanla, cerrahların meme cerrahisi gibi vücudun farklı bölgelerine yönelik prosedürlerin yanı sıra abdominoplasti uygulamalarını da içerecek şekilde yaklaşımlarını genişletmeleriyle, bu bireysel girişimlerin birbirleri üzerinde minimal olumsuz etkiye sahip olduğu ve kombine uygulandıklarında iyileşme süreçlerinin olumsuz yönde etkilenmediği belirlenmiştir (Chaput et al., 2016; Matarasso & Smith, 2015a). Ameliyatın süresi kombine prosedürlerin sayısına bağlı olarak değişmekte ve tamamlanması 4-6 saat sürmektedir (Agrawal et al., 2022).

Annelik Estetiği 'ne ilişkin toplumda artan ilgi, medya ve sosyal normlarla da desteklenmektedir. “Anne ve Bebek” dergisinin 2000 anneye yaptığı çalışmaya göre, katılımcıların %82’si hamilelik sonrası vücutlarından memnun olmadıklarını ve %60’ı estetik operasyonların kendilerini daha mutlu edeceğini ifade etmiştir. En çok şikâyet edilen bölgeler sarkık karın (%83) ve göğüsler (%51) olmuştur (Nunez & Tattleff-Dunn, 2016).

Bu prosedürleri birleştirme eğilimi, başlangıçta karın içi veya jinekolojik cerrahi ile birlikte karın germe ameliyatı yapmaktan kaynaklanmıştır (Tettamanzi et al., 2025). Yani hastanın normal fizyolojik durumuna döndüğü zaman olduğu belirtilmiştir (Matarasso & Smith, 2015a).

Kombine prosedürler, ayrı ayrı yapılan iki ameliyata kıyasla daha düşük maliyetlere, daha kısa bir iyileşme süresine ve daha hızlı bir hasta memnuniyetine olanak sağlayabilmektedir (Matarasso & Smith, 2015a). Özellikle sezaryen ya da vajinal doğumla aynı anda uygulanan abdominoplasti işlemi, yüksek komplikasyon oranları ve kötü estetik sonuçlar nedeniyle önerilmemektedir (Iribarren-Moreno et al., 2019). Aynı şekilde, abdominoplastinin liposuction ile birleştirilmesi, tromboz gibi hayati komplikasyonlara neden olabilmektedir (Kahramanoğlu, 2022). Bu bağlamda, cerrahi planlamanın hastanın isteği, sağlık durumu ve cerrahın deneyimi çerçevesinde dikkatle değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Goldwyn, 1986).

Bu çalışmanın amacı; gebelik sürecinde kadın bedeninde meydana gelen değişiklikler bağlamında, annelik estetiği (mommy makeover) kapsamında uygulanan abdominoplasti, liposuction, meme büyütme, küçültme ve dikleştirme gibi cerrahi prosedürlere yönelik kadınların tutumlarını değerlendiren geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve bunun psikometrik özelliklerini analiz etmektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. ANNELİK KAVRAMI

Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlük'te 'anne' kavramı, 'çocuğunu dünyaya getiren kadın' olarak tanımlanmaktadır (TürkçeSözlük, 1998). Her ne kadar Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğü'nde 'anne' kavramı “çocuğunu dünyaya getiren kadın” şeklinde tanımlansa da bu tanım anneliği yalnızca biyolojik bir zemine indirgemekte; kavramın toplumsal ve kültürel boyutlarını göz ardı etmektedir (Miller & Tunçer, 2010). Oysa annelik, tarihsel süreçte çoğunlukla biyolojik kadınlıkla özdeşleştirilmiş olsa da aynı zamanda toplumsal olarak inşa edilen, farklı kültürel bağlamlarda çeşitlenen ve çok katmanlı anlamlar taşıyan bir olgudur. Genel anlamda annelik; gebelikle başlayıp doğum sonrasında çocuğun fiziksel, duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamayı kapsayan, biyolojik olduğu kadar sosyal yönleri de bulunan bir rol olarak tanımlanabilir. (Miller & Tunçer, 2010).

Simone de Beauvoir (2022), kadının toplumsal varoluşunu ele aldığı çalışmada, kadının eş rolünderken tam anlamıyla birey olamayacağını, ancak annelik deneyimi aracılığıyla bu bütünlüğe ulaşabileceğini savunur. Beauvoir'a göre çocuk sahibi olmak, kadının hem yaşama daha güçlü bir biçimde tutunmasını sağlar hem de kendini gerçekleştirme sürecini mümkün kılar (Beauvoir, 2019). Kadın; toplumsal ve cinsel kimliğini, büyük ölçüde annelik rolü üzerinden inşa eder. Bu bağlamda, evlilik kurumu kadın açısından, çocukla birlikte anlam kazanmakta ve toplumsal işlevini ancak bu şekilde yerine getirmektedir (Beauvoir, 2022).

Çocuk sahibi olma olgusu, tarihsel ve kültürel bağlamda farklı dönemlerde çeşitli işlevsel gerekçelerle temellendirilmiştir. Bu gerekçeler arasında, çocuğun aile ekonomisine katkı sağlayacak bir iş gücü olarak görülmesi, yaşlılık döneminde

anne ve babaya bakım sağlayacak bir güvence olarak değerlendirilmesi ve soyun ya da evliliğin devamlılığının teminatı olarak kabul edilmesi gibi toplumsal roller ön plana çıkmaktadır (Aktaş, 2019). Çocuk, yalnızca bireysel bir arzuya karşılık gelen bir varlık değil, aynı zamanda birçok kültürde ekonomik, sosyal ve simgesel anlamlar taşıyan bir unsur olarak konumlandırılmıştır (Aktaş, 2019). Aktaş’a göre annelik, geleneksel toplumlarda kadına atfedilen birincil rol olmanın ötesinde, toplumsal yapının hem ürünü hem de yeniden üreticisi olan bir olgudur. Bu bağlamda annelik, sadece bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda mevcut kültürel normlar ve değerlerle şekillenen, toplumsal düzenin sürdürülmesinde işlevsel bir rol üstlenen bir yapıdır (Aktaş, 2019).

Kadınların annelik rolü, medya ve diğer kitle iletişim araçları aracılığıyla sıklıkla idealize edilmekte ve aynı zamanda sorgulanmaktadır. Medyada sunulan “mükemmel anne” imgesi, kadınlar üzerinde annelik rollerini yerine getirip getirmediikleri konusunda sürekli bir değerlendirme baskısı oluşturabilir (Pollack, 2024). Bu durum, kadınların diğer annelerle kendilerini kıyaslamalarına yol açarak, annelik deneyimini hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha karmaşık hale getirebilir. Sonuç olarak, anneler arasında örtük bir rekabet duygusu gelişebilir ve bu da annelik deneyiminin doğallığını ve kişisel yönünü gölgeleyebilir (Pollack, 2024)

2.2. ESTETİK KAVRAMI VE KADIN BEDENİ

Türk Dil Kurumu’na göre estetik; sanatsal üretimin temel ilkeleri ile sanat ve yaşamda güzelliğin kuramsal incelenmesini konu alan bir disiplindir. Bu bağlamda estetik, güzellik algısıyla ilişkilendirilen, güzelliğe uygunluk ilkesine dayanan ve güzelliğin insan belleğinde ve duygularında yarattığı etkileri araştıran bir felsefe dalı olarak tanımlanabilir. Ancak estetik yalnızca teorik bir kavram olmaktan öte, aynı zamanda tıbbi bir boyut da barındırır. Nitekim estetik, kusurlu organların düzeltilmesi ya da dış görünümün iyileştirilmesi amacıyla uygulanan çeşitli yöntemleri kapsayarak, hem bedensel hem de psikolojik iyi oluşu hedefleyen çok yönlü bir olgu niteliği taşımaktadır (Avcı, 2023; TDK, 1957).

Estetik kavramının zaman içinde nitelikten niceliğe evrilen anlamı, kadın bedenine ilişkin algı ve beklentilerin de dönüşmesine zemin hazırlamıştır. Özellikle 20. ve 21. yüzyıllarda estetiğin görsel boyutu, medya araçlarının etkisiyle belirgin biçimde ön plana çıkmıştır. Türkiye'de iletişim teknolojilerinin yaygınlaştığı bu süreçte, kadın bedenine dair estetik normlar modernist ideolojilerin etkisiyle yeniden tanımlanmıştır. Bu normatif yapılar, kadınların beden algısını doğrudan etkileyerek, özellikle televizyon dizileri ve reklamlar aracılığıyla idealize edilmiş kadın bedeni imgesini yaygınlaştırmıştır. Sonuç olarak, kadın izleyiciler bu temsilleri içselleştirmeye başlamış; benzer fiziksel özelliklere sahip olma arzusu, bireysel estetik talepleri ve müdahaleleri yönlendiren temel bir unsur haline gelmiştir (Avcı, 2023).

Kapitalist sistemin dayattığı standartlaştırıcı estetik normlar, özellikle kadınlar üzerinde derin ve çok yönlü etkiler yaratmaktadır. Kadın bedeni, tüketim kültürünün hizmetine sunularak sıklıkla bir pazarlama aracı haline getirilmekte; bu süreçte kadın, erkek bakışını esas alan cinsel bir nesneye indirgenmektedir. Bu durum yalnızca ürünlerin pazarlanmasını kolaylaştırmakla kalmamakta, aynı zamanda kadınların söz konusu bedensel normlara ulaşmak için yaptıkları harcamalarda —kozmetik, giyim ve estetik cerrahi gibi alanlarda— ciddi artışlara yol açmaktadır. Rıfât Bilgin (2016) bu durumu şu sözlerle özetler: “Kadın bedenine dayatılan güzellik, cazibe, ayartıcılık gibi unsurlar kadının cinsel bir obje olarak görülmesine ve kadınların daha fazla zarar görmesine sebep olmaktadır. Kadın – kendisine ve bedenine dayatılan – güzellik, gençlik, cinsel olarak bedenin sergileme normları sebebiyle ağır yükler altında kalmaktadır”. Bu bağlamda kadın bedeni hem tüketimin hem de iktidarın yeniden üretildiği bir alan haline gelmektedir. (Bilgin, 2016).

Cevdet Avcı'nın 2023 yılında *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*'nde yayımlanan “Kadın Konulu Karikatürlerde Beden Estetiği: Mizahın Modernizm Eleştirisi mi?” başlıklı çalışması, dijital kültür bağlamında kadın bedenine odaklanan on karikatürü içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Çalışmada yer alan karikatürler; estetik müdahaleler, beden algısı ve toplumsal beklentiler üzerinden modernist estetik anlayışına yönelik eleştirel temalar taşımakta, bu yönüyle toplumsal normlara dair alternatif bir bakış açısı sunmaktadır. Mizah aracılığıyla

yapılan bu eleştiriler, kadın bedeni üzerindeki kültürel ve ideolojik baskıların görünür kılınmasına katkı sağlamaktadır (Avcı, 2023).

2.3. GEBELİK VE EMZİRME DÖNEMİ SONRASINDA VÜCUTTAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Gebelik sırasında bir kadının vücudu, rahim hacminde artış da dahil olmak üzere çeşitli değişikliklere uğrar ve bu da ağırlık merkezini öne doğru kaydırır. Göğüs iki katına çıkar, çatlaklar ortaya çıkabilir ve venöz ağ daha belirgin hale gelir. Çatlaklar göğüste yaygın olsa da vücudun diğer bölgelerinde de gelişebilir (Biskanaki et al., 2024). Bu süreç, fiziksel değişikliklerin yanında birçok duygusal değişiklikleri de beraberinde getirmektedir. (Çalım et al., 2016).

Birçok kadın gebelikte vücut dönüşümü, kilo alımı ve cilt değişiklikleri hakkında çelişkili duygular yaşayabilmektedir (Downs et al., 2008; Meireles et al., 2015). Gebelik, vücutta her üç aylık döneme özgü ve nispeten kısa sürede meydana gelen hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönemdir (Silveira et al., 2015). Bunlara ek olarak gebelik, bir kadının hayatında kilo alımı ve şekille ilgili endişelerin daha az önemli sayılabileceği özel bir dönem olarak görülse de araştırmalar birçok gebe kadının hala hamilelik öncesinde oluşturulmuş görünüm standartlarına sahip olduğunu ve doğumdan sonra fiziksel görünümleri hakkında endişe duyduklarını göstermiştir (Johnson et al., 2004; Silveira et al., 2015). Televizyon programları, dergiler, filmler ve diğer medya araçlarında, ince ideal şeklin hâkim olduğu basmakalıp bir kadınlık imajı hakimdir. Bu sosyal bağlam baskıları beden memnuniyetsizliğine katkıda bulunabilir ve düşük benlik saygısı ve depresyonun önemli bir belirleyicisi olabilir (Grabe et al., 2008). Bilimsel kanıtlar, gebe kadınlarda beden memnuniyetsizliğinin kadın sağlığı üzerinde çeşitli olumsuz etkilerle ilişkili olduğunu göstermektedir (Skouteris et al., 2005). Beden imajı memnuniyetsizliği obezite (Silveira et al., 2015), sağlıklı yeme davranışları ile ilişkilidir ve perinatal depresyonda önemli bir rol oynayabilir (Downs et al., 2008; Silveira et al., 2015; Skouteris et al., 2005). Bunun sonucunda doğmamış çocuk üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir (Fuller-Tyszkiewicz et al., 2013).

Ayrıca gebe kadınlar arasında, vücut kaygıları daha fazla olanların emzirmeye başlama olasılığı daha düşüktür (Morley-Hewitt & Owen, 2020). Daha fazla vücut veya kilo endişesi olan ve emziren kadınlar bebeklerini daha erken süttten kesmektedir (Brown et al., 2015; Han & Brewis, 2018; Morley-Hewitt & Owen, 2020). Bazı kadınlar emzirmenin göğüslerinin şeklini değiştireceğinden (örneğin sarkmaya neden olacağından; (Battersby, 2010)) endişe duyduklarını bildirmiştir; vücut kaygıları yüksek olanlar bu sonuçtan özellikle endişe duyabilmekte ve bu nedenle emzirmekten kaçınabilmekte veya emzirme süresini kısaltabilmektedirler. Aksine emzirmenin doğum sonrası dönemde kilo kaybına katkı sağladığı, çünkü süt üretiminin enerji gerektirdiği ve bu nedenle kalori harcanmasına yol açtığı (Clinic, 2020; Sámano et al., 2013) bilgisini annelere vermek faydalı olacaktır.

2.4. ANNELİK VE DOĞUM SONRASI BEDEN, İYİ ANNE İDEOLOJİSİ

Hamilelik ve doğum sonrası dönem, kadınlar için yalnızca biyolojik bir değişim süreci değil, aynı zamanda sosyolojik ve kültürel olarak da dönüşüm yaşanan karmaşık bir evredir. Bu süreçte kadınlar, çocuk bakımına dair yoğun sorumluluklarla birlikte bedenlerinde meydana gelen fiziksel değişiklikleri de deneyimlemekte; aynı zamanda toplumun dayattığı “iyi anne” ideolojisiyle karşı karşıya kalmaktadır (DeLuca & Bustad, 2023)

Hays'in (1996) ortaya koyduğu “**yoğun annelik**” kavramı, çağdaş annelik anlayışının temelini oluşturur. Bu modele göre iyi bir anne, özverili, çocuğun her türlü gelişimsel ihtiyacını karşılayan, sevgi dolu ve çocuğunun ihtiyaçlarını kendi isteklerinin önünde tutan bir figür olarak tanımlanır (Hays, 1996). Hallstein (2011, 2015), bu ideolojiyi “yeni annecilik” olarak adlandırır ve kadının ancak çocuk sahibi olduğunda “tamamlandığını”, çocuk bakımında birincil aktör olduğunu ve tüm benliğini çocuğa adanması gerektiğini savunan bir anlayışın hakimiyetine işaret eder (Hallstein, 2015; O'Brien Hallstein, 2011).

İyi annelik söylemi, kadın bedenini hem hamilelik hem de doğum sonrası dönemde denetim altına almaya yöneliktir. Medya ve popüler kültür aracılığıyla dolaşıma giren bu söylem, doğum sonrası kadının bedensel görünümünü –zayıf,

bakımlı, estetik olarak ideal– bir annelik ölçütü haline getirir. Dworkin ve Wachs (2009), Malatzky (2017) ve Roth ve diğerleri (2012), iyi anneliğin başarı ölçüsünün fiziksel görünüme indirgenmesini eleştirerek bu anlayışın kadınlar üzerinde baskı yarattığını belirtir (Dworkin & Wachs, 2009; Malatzky, 2011; Malatzky, 2017; Roth et al., 2012).

Bu ideoloji, özellikle beyaz, orta sınıf kadın figürü etrafında şekillenen normatif bir annelik modeli sunar. Bu modelin dışında kalan –özellikle işçi sınıfı ve beyaz olmayan kadınlar– annelik sürecinde sistematik eşitsizliklerle karşı karşıya kalmaktadır. Sağlık hizmetlerine erişim, doğum sonrası depresyon desteği, beden kontrolü ve bakım olanakları sınıfsal ve ırksal ayrışmalarla şekillenmektedir (Chan et al., 2021; Jones et al., 2019).

Medya ise, bu hegemonik "iyi anne" figürünü sürekli yeniden üretir. Ebeveynliğin zorluklarını göz ardı ederken, anneliğin idealize edilmiş bir versiyonunu sunar. Bu durum kadınları, fiziksel görünüm ve annelik performansları üzerinden hem sosyal çevreleri hem de kendileri tarafından yargılanmaya açık hale getirir (Goodwin & Huppatz, 2010; Kinnick, 2009).

Sonuç olarak, doğum sonrası bedensel değişimle birlikte "iyi anne" olma baskısı kadınların hem fiziksel hem psikolojik sağlıklarını etkilemektedir. Bu baskılar, görünüşle özdeşleştirilen bir annelik anlayışını içselleştirmeye zorlamakta ve anneliğin sınıfsal ve ırksal bağlamlarda nasıl farklı deneyimlendiğini göstermektedir. Literatürde, özellikle doğum sonrası 1. yıl boyunca kadınların bu süreci nasıl yaşadıklarını irdeleyen ampirik çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, bu konudaki araştırmaların önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2.5. ÇOCUK EDEBİYATINDA KOZMETİK CERRAHİNİN TEMSİLİ

2008 yılında yayımlanan *My Beautiful Mommy* adlı resimli kitap, küçük çocuklara estetik cerrahiye açıklamak amacıyla geliştirilmiş ilk çocuk kitabı olarak dikkat çekmiştir. Michael Salzhauer tarafından yazılan ve Victor Guiza tarafından resimlenen bu kitap, estetik operasyon geçiren bir annenin sürecini genç kızının

gözünden anlatmaktadır. Anlatı, annedeki fiziksel değişimi bir tırtılın kelebeğe dönüşümü metaforuyla betimleyerek, çocukların yaşadığı korku ve kaygıları hafifletmeyi hedefler (Abate, 2010).

Kitapta bahsedilen estetik prosedürler, "annelik estetiği" (mommy makeover) olarak adlandırılan karın germe, liposuction ve meme dikleştirme operasyonlarını kapsar. Bu prosedürler, özellikle hamilelik sonrası vücut değişimlerini düzeltmek isteyen kadınlar arasında popülerlik kazanmıştır. Amerikan Plastik Cerrahlar Derneği ve diğer kaynaklardan alınan veriler, estetik cerrahiye yönelik talebin son yıllarda belirgin bir şekilde arttığını göstermektedir (Abate, 2010).

My Beautiful Mommy adlı çocuk kitabı, kozmetik cerrahinin çocuklar üzerindeki etkisini ele almayı amaçlayan nadir çalışmalardan biridir. Kitap, ebeveynlerin çocuklarına estetik operasyonlar hakkında daha açık bir şekilde bilgi vermesini teşvik ederken, aynı zamanda estetik cerrahiye normalize etmekte ve tıbbileştirilmiş kadın bedeni algısını pekiştirmektedir. Kitabın yazarı Salzhauer bir çocuk psikoloğu değil, bir kozmetik cerrah olduğundan, eserin bir eğitim materyali olmasının yanında estetik cerrahi endüstrisini meşrulaştırıcı bir araç olarak da değerlendirilebileceği belirtilmiştir (Abate, 2010).

Bu çalışma, *My Beautiful Mommy*'yi feminist etik, modern tıbbın ticarileşmesi ve kadın bedeninin kültürel yeniden üretimi bağlamında ele almakta; özellikle hamilelik sonrası kadın bedeninin bir "problem" olarak sunulup tıbbi müdahale gerektiren bir alan haline getirilişine dikkat çekmektedir.

Abigail Jones'un yerinde bir şekilde belirttiği gibi, "estetik ameliyatın hastalar üzerindeki duygusal etkilerine" çok dikkat edilirken, çok az kişi "bir annenin estetik ameliyatı çocuklarını nasıl etkiler?" sorusunu ele almıştır. Michael Salzhauer şunları söyledi: "Ebeveynler [isteğe bağlı estetik ameliyatla karşı karşıya kalanlar] genellikle bu inkâr etme eğilimi gösteriyor. Çocukların sorularını tamamen görmezden gelmeye çalışıyorlar" (Springen'den alıntı, par 6). Bu bilgi eksikliği karşısında, çocukların "hayallerindeki boşlukları doldurdıklarını" ve sonra 'sargılı anne' gördüklerinde daha kötü hissettiklerini" de sözlerine ekliyor. Bu şekilde, *My Beautiful Mommy (Güzel Annem)*, yazarı, yayıncısı ve beraberindeki basın materyalleri tarafından, genç okuyucular için mevcut

kitapların henüz karşılamadığı bir ihtiyacı karşılamak üzere çerçevelenmiştir (Abate, 2010).

Kathy Davis'in plastik cerrahinin teşhis tuhafılarından biri hakkında belirttiği gibi, "Çoğu tıbbi uzmanlık alanında, hastalar sorunlarının ne olduğunu bilmiyor ve bunu uzmana bırakıyor. Kozmetik cerrahide durum böyle değil. Burada, neyin yanlış olduğunu hasta biliyor ve cerrah genellikle bunu görmekte zorlanıyor" Gerçekten de, Hollanda'da kozmetik cerrahi adaylarıyla görüşme deneyimi boyunca Davis şunları buldu: "Başvuru sahiplerinin ne yapmak için geldiklerini nadiren görmekle kalmadım, sorunun ne olduğunu öğrendiğimde, bana çok küçük görünen bir kusur için birinin bu kadar sert önlemler almaya istekli olabilmesine şaşırdım"(Alagna, 2002).

2.6. ANNELİK ESTETİĞİ NEDİR?

Annelik estetiği (mommy makeover) hamilelik öncesi görünümü yeniden sağlamak için meme büyütme, meme dikleştirme, meme küçültme, abdominoplasti (karın gerdirme), liposuction (yağ aldırma) gibi cerrahi prosedürlerin bir kombinasyonu olarak tanımlanmaktadır (Khan, 2024). Bu kombinasyon, son yıllarda önemli ilgi gören ve estetik plastik cerrahide en sık gerçekleştirilen prosedürlerden biri olan popüler bir kozmetik cerrahi tekniğidir. Karın germe ve meme cerrahisini birleştirmek birçok hasta için popüler bir seçenek haline gelmiştir. Bu prosedürleri birleştirme eğilimi başlangıçta abdominoplastiyi karın içi veya jinekolojik cerrahiyle birlikte gerçekleştirmekten kaynaklanmıştır (Tettamanzi et al., 2025).

Ameliyatın uzunluğu, birleştirilen prosedürün sayısına bağlıdır ve 4-6 saat arasında sürebilir. Prosedürden sonra şişliği azaltmaya ve şekillendirmeye yardımcı olma amaçlı karın sıkıştırma ve destekleyici sütyen giyilmesi gerekmektedir (Agrawal et al., 2022).

2.6.1. Annelik Estetiği Kimlere Uygulanabilir?

- Annelik estetiği daha fazla çocuk sahibi olmayı planlamayan kişilere önerilmektedir.

- Bu operasyonu isteyen adaylar genel sağlık durumunun iyi ve kronik bir hastalığı bulunmaması gerekmektedir.
- Adaylara genellikle sigarayı bırakmaları (veya 12 aydan uzun süredir sigara içiyor olmamaları) önerilir
- Operasyon sonucu hakkında gerçekçi beklentilere sahip olmaları gerekmektedir.
- Önemli iyileştirmeler sağlayabilir fakat riskleri de göz önünde bulundurmakta fayda vardır (Khan, 2024).

2.7. KÜRESEL ESTETİK ORANLARI

Amerikan Plastik Cerrahlar Derneği (ASPS) tarafından yayımlanan 2022 yılı istatistiklerine göre, kozmetik cerrahi prosedürlerinin %95'inin kadınlar tarafından tercih edildiği rapor edilmiştir. 2023 yılı verileri incelendiğinde ise, en sık uygulanan kozmetik cerrahi işlemler arasında liposuction, meme büyütme ve abdominoplasti ön plana çıkmaktadır (ASPS, 2023).

Buna ek olarak, Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi Derneği (ISAPS) 2023 raporuna göre, karın germe ve estetik meme cerrahisi, dünya genelinde en çok tercih edilen ilk beş prosedür arasında yer almakta; dört milyon hasta estetik meme ameliyatı, iki milyon hasta liposuction ve bir milyondan fazla kişi karın germe ameliyatı yaptırmaktadır (ISAPS, 2023)

Türkiye özelinde ise 2023 yılı verileri, 133.914 estetik meme cerrahisi, 36.409 abdominoplasti ve 67.962 liposuction operasyonunun gerçekleştirildiğini göstermektedir (ISAPS, 2023).

Bu veriler, estetik cerrahi uygulamalarına olan ilginin özellikle kadınlar arasında oldukça yüksek olduğunu ve belirli cerrahi prosedürlere yönelik talebin yıllar içerisinde istikrarlı bir artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu eğilim, toplumsal güzellik normlarının bireylerin estetik tercihlerine etkisini ve cerrahi müdahalelerin görünüm üzerindeki algısal etkisini değerlendirmek açısından büyük önem taşımaktadır (ASPS, 2023; ISAPS, 2023).

2.8. ABDOMİNOPLASTİ (TUMMY TUCK) AMELİYATLARI

2.8.1. Abdominoplastinin Tanımı ve Amacı

Abdominoplasti ya da karın germe ameliyatı, karın bölgesindeki fazla yağ dokusu ve sarkmış deri dokusunun cerrahi yöntemlerle çıkarılmasını içeren bir işlemdir. Aynı zamanda zayıflamış ve gevşemiş karın kaslarının sıkılaştırılmasıyla, karın bölgesinde daha düz ve sıkı bir görünüm elde edilmesini sağlamaktadır (Bjelica et al., 2018). Ayrıca, abdominoplasti gebelik sonrası veya büyük kilo kaybı yaşayan hastaların yaşam kalitesini artırmayı ve vücut konturunu iyileştirmeyi amaçlayan; kozmetik cerrahide sıkça tercih edilen ve diğer estetik prosedürlerle birlikte uygulanabilen bir cerrahi müdahaledir (Babaitis et al., 2022).

Bu kozmetik cerrahi, hem fiziksel görünümü iyileştirme hem de karın bölgesinin işlevselliğini artırma yönündeki çift yönlü faydaları sayesinde giderek daha fazla tercih edilmektedir (Rassam & Davoudi, 2024). Abdominoplasti, plastik cerrahlar tarafından gerçekleştirilen en yaygın prosedürlerden biridir. Bu, birçok komplikasyonu olan estetik bir prosedürdür ve liposuction veya başka herhangi bir prosedürle birleştirildiğinde görülme sıklığı artmaktadır (Iribarren-Moreno et al., 2019).

Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi Derneği'nin (International Society of Aesthetic and Plastic Surgery-ISAPS) 2023 yılında Dünya çapında uygulanmış olan estetik ameliyatlara sıraladığı raporunda 4. sırada abdominoplasti ameliyatının geldiği ifade edilmektedir (ISAPS, 2023).

2.8.2. Abdominoplastinin Komplikasyonları ve Riskleri

Bu prosedür hafife alınmaması gereken önemli risklerle ilişkilidir. Abdominoplasti, diğer estetik prosedürlere kıyasla genel olarak daha yüksek komplikasyon riskine sahiptir ve tüm estetik prosedürler arasında en yüksek venöz tromboembolik olay (VTE) riskini taşır (Mittal et al., 2020).

Ölümlle bile sonuçlanabilen bu durum uzun süreli hareketsizliğe ek olarak geniş bir karın ve alt ekstremitelerde tensescent liposuction, venöz dönüşü durdurabilir ve

trombogeneze katkıda bulunabilen protrombotik faktörleri serbest bırakabilir (Grazer & de Jong, 2000; Katz et al., 2003).

Ameliyat öncesi risk değerlendirmesinde, ailesel venöz tromboembolizm (VTE) öyküsü, yüksek beden kitle indeksi (BKİ), ileri yaş, hormonal tedavi kullanımı, sigara tüketimi ve beslenme alışkanlıkları gibi faktörler titizlikle değerlendirilmelidir (ERDOĞAN & BULUT, 2019; Mittal et al., 2020). Bu komplikasyon açısından en önemli risk faktörü, riski üç kat artıran tütün tüketimidir. Tütün kullanımı, dokuların kanlanması olumsuz etkilediğinden, bu alışkanlığın bırakılması komplikasyon riskinin azaltılmasında kritik bir rol oynar (Vidal et al., 2017).

2.8.3. Abdominoplastinin Tarihçesi ve Teknik Gelişim

20. yüzyılın ortalarında, abdominoplasti karın bölgesinin görünümünü iyileştirmeye yönelik kozmetik bir cerrahi işlem olarak tanınmaya başlanmıştır. Başlangıçta, bu prosedür özellikle önemli kilo kaybı veya doğum sonrası karın bölgesinde oluşan fazla deri ve yağın alınmasına odaklanmaktaydı. Ancak cerrahi teknikler ve teknoloji geliştikçe, abdominoplasti kas sıkılaştırma, daha karmaşık cilt eksizyonu ve liposuction gibi yöntemleri de içerecek şekilde evrilmiştir. Günümüzde abdominoplasti, standart tam abdominoplasti, mini abdominoplasti, genişletilmiş abdominoplasti, çevresel abdominoplasti ve liposuction ile kombinasyon gibi farklı teknikleri kapsayan, çeşitli estetik ve işlevsel sorunlara yönelik geniş bir prosedür yelpazesi sunmaktadır (Rassam & Davoudi, 2024). Günümüzde, tekniklerin iyileştirilmesi ve insan anatomisinin daha iyi anlaşılması sayesinde, hastalar için güvenilir ve tatmin edici sonuçlar sağlayan köklü bir prosedürdür (Toulis et al., 2009).

2.8.4. Abdominoplastinin Estetik Gerekçeleri

Hamilelik sonrası oluşan değişiklikler, yaşlanma süreci ile kilo alıp verme gibi faktörlerin neden olduğu karın bölgesindeki deformasyonlar, abdominoplastinin başlıca estetik nedenlerini oluşturmaktadır (Katsikis et al., 2009). Doğum sonrası

oluşan diastasis recti abdominis (DRA) gibi durumlar da cerrahi ihtiyacı artırmaktadır(Edmondson & Ross, 2021).

2.8.5. Doğum Sonrası Kadınlarda Abdominoplasti ve Yaşam Kalitesi

Yakın zamanda yapılan prospektif, çok merkezli bir çalışmada, Abdominoplasti, doğum sonrası kadınlarda sadece estetik değil, aynı zamanda **kronik sırt ağrısı ve idrar kaçırma** gibi fonksiyonel şikayetlerde de iyileşme sağlamaktadır ancak, Estetik ve fonksiyonel yararların birleşimi, kadınların psikolojik refahı ve yaşam kalitesi üzerinde önemli etkilere sahiptir (Taylor et al., 2018).

2.8.6. Güncel Uygulamalar ve Sosyal Etkiler

Karın bölgesi ile memeler, doğum sonrası vücutta en belirgin değişim izlerini taşıyan bölgeler olup, bu iki alanın görünümü genellikle sağlıklı ve genç bir görünümün simgesi olarak kabul edilmektedir. Sosyal medyada sıkça vurgulanan ‘doğum öncesi forma dönüş’ beklentisi ise, kadınların bu tür estetik prosedürleri tercih etmelerinde önemli bir etken olarak öne çıkmaktadır (Matarasso & Smith, 2015b). Çeşitli hasta profillerine uygun farklı abdominoplasti teknikleri bulunmaktadır ve bu yöntemler, hastaların estetik beklentileri ile fonksiyonel gereksinimlerine göre özelleştirilebilmektedir.

2.8.7. Tam (Full) Abdominoplasti

Tam abdominoplasti, özellikle belirgin derecede fazla deri ve kas gevşekliliği olan hastalar için uygundur. Bu teknikte, kalça kemikleri arasında, kasık bölgesinin hemen üzerinde yatay bir kesi yapılır. Kesinin uzunluğu ve şekli, çıkarılacak deri miktarına göre belirlenir. Karın derisi kaldırıldıktan sonra, zayıflamış karın kasları onarılır; bu kesi sayesinde cerrah, genellikle hamilelik veya ciddi kilo değişimleri sonucu oluşan kas ayrılmalarını düzeltebilir. Ardından cilt aşağı doğru çekilir, fazla deri alınır ve göbek deliği için yeni bir açıklık oluşturulur. Bu kapsamlı işlem, yalnızca karın duvarını sıkılaştırmakla kalmaz, aynı zamanda karın bölgesinin genel şekil ve görünümünde de belirgin bir iyileşme sağlar. Tam abdominoplasti, kapsamlı bir düzeltme isteyen ve dramatik sonuçlar hedefleyen bireyler için ideal bir seçenektir (Khan, 2024; Rassam & Davoudi, 2024).

2.8.8. Mini Abdominoplasti

Minimal deri fazlalığı ve özellikle göbek altı bölgesinde sınırlı yağ birikimi olan hastalar için mini abdominoplasti, daha az invaziv bir seçenek sunar. Bu teknikte, genellikle alt karın bölgesiyle sınırlı ve daha kısa bir kesi yapılır; çoğunlukla göbek deliğinin yeniden konumlandırılması gerekmez. Cerrah, alt karın kaslarını sıkılaştırırken, tam abdominoplastiye kıyasla daha az deri çıkarır. Mini abdominoplasti, ideal kilo aralığında olup diyet ve egzersize rağmen alt karında gevşek deri veya küçük bir çıkıntıyla mücadele eden hastalar için uygundur. Bu yöntem, daha hızlı iyileşme süresi ve daha düşük komplikasyon riski sunması sebebiyle, daha hafif düzeyde estetik iyileştirmeler isteyenler için tercih edilen bir alternatiftir (Khan, 2024; Rassam & Davoudi, 2024).

2.8.9. Obstetrik Prosedürler ile Kombine Plastik Cerrahi Güvenli midir?

2016 yılında Meksika’da 434 cerrah ile yapılan bir çalışmada, abdominoplasti ile sezaryen veya vajinal doğum kombinasyonunun yüksek komplikasyon oranlarına ve estetik açıdan tatmin edici olmayan sonuçlara yol açtığını ortaya koymuştur. En sık karşılaşılan komplikasyonlar seroma, tromboz ve enfeksiyon olup, tromboz nedeniyle üç ölüm vakası bildirilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, cerrahların büyük bir kısmı bu prosedürü uygulamaktan vazgeçme eğiliminde olduğunu belirtmiştir (Iribarren-Moreno et al., 2019). Ali ve Essam’ın 2011’de yapmış oldukları çalışmada iki hasta grubu karşılaştırılmıştır: hem abdominoplasti hem de sezaryen yapılan 50 kadından oluşan bir grup ve sadece abdominoplasti yapılan 80 kadından oluşan ikinci grup oluşturulmuştur. Sezaryen ve abdominoplasti kombinasyonunun uygulandığı İlk grupta hastaların %36’sında komplikasyon görülürken, sadece abdomnioplasti uygulanan ikinci grup hastalarda %11,3’ünde komplikasyon görülmüştür (Ali & Essam, 2011).

2.9. MAMOPLASTİ AMELİYATLARI

Mamoplasti ameliyatları; protez implantasyonuyla gerçekleştirilen meme büyütme, meme küçültme, meme dikleştirme operasyonları ile kanser nedeniyle

meme alınması sonrasında yapılan meme rekonstrüksiyonunu kapsamaktadır (Corcione et al., 2019).

Meme, yaşam boyunca boyut, şekil ve işlev bakımından önemli değişimler gösteren bir organdır. Meme hacminde ve cilt elastikiyetinde yaşanan değişiklikler, memenin şekil ve pozisyonunda zamanla ilerleyici farklılıklara yol açar; bu değişiklikler gebelik ve emzirme döneminden sonra daha belirgin bir hal alır (de Lecea et al., 2023).

Meme; kadınlar için ikincil seks organlarından biri olarak belirtilmektedir. Karşı cins için cinsellik ve çekicilik, çocuğu olan kadınlar için ise beslenme faktörleri açısından önemlidir (Karaca & Beydağ, 2021). Kadınlar arasında meme estetiği yaptıırma oranı, memenin boyutundaki değişiklikler, şekil bozuklukları veya meme kanseri nedeniyle yapılan mastektomi sonrası meme kaybı gibi çeşitli nedenlerden dolayı oldukça yüksektir (Guimarães et al., 2015; Karaca & Beydağ, 2021). Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi Derneği'nin (International Society of Aesthetic Plastic Surgery - ISAPS) 2023 yılı dünya genelinde gerçekleştirilen estetik ameliyatlara ilişkin raporunda, meme büyütme ameliyatının en çok tercih edilen ikinci prosedür olduğu belirtilmektedir (ISAPS, 2023).

2.9.1. Mammoplastinin Tarihsel Gelişimi

Yüzyıllar boyunca kadınlar, kıyafet ve aksesuarlar aracılığıyla dolgun ve çekici meme görünümü yaratmaya çalışmışlardır. MÖ 3000 civarında Minos kadınları, memelerini belirginleştirmek için basit sutyenler ve korseler kullanmıştır. Ayrıca, kadınların büyük memelere duyduğu hayranlık nedeniyle, fildişi, cam, metal ve kauçuk gibi çeşitli malzemelerin memelerine implant edildiği, ağırlı ve şekil bozan işlemler uygulandığı tarihsel kayıtlarda yer almaktadır (Sarwer et al., 2000). 1930'larda, bir hastanın memesine cam küre implant edilmesi, implant kullanılarak gerçekleştirilen ilk meme büyütme operasyonu olarak kayıtlara geçmiştir (Coombs et al., 2019). Memeye cam küre, fildişi, cam ve metal gibi materyallerin implantasyonu, kadınlara daha büyük göğüsler kazandırmada etkili olamamış ve çeşitli sağlık sorunlarına neden olmuştur. Ancak, büyük memelerin cazibesi ve önemi etkisini sürdürmüştür (Sarwer et al., 2000).

İlk tıbbi meme büyütme girişimi, Alman cerrah Vincenz Czerny tarafından yapılmış ve sunulmuştur. Czerny, tümör nedeniyle çıkarılan memelerde simetri sağlamak amacıyla, hastanın kendi lomber bölgesinden alınan iyi huylu yağ dokusunu kullanarak meme büyütme ameliyatı gerçekleştirmiştir. Bu nedenle, meme büyütme ameliyatını ilk yapan Vincenz Czerny, “kozmetik meme cerrahisinin babası” olarak anılmaktadır (Czerny, 1895).

2.9.2. Meme Bölgesine Uygulanan Cerrahi Prosedürler ve Teknikler

2.9.2.1. Meme büyütme (Breast augmentation)

Kadınlar, doğum ve emzirmenin fiziksel talepleri nedeni ile genellikle doğum sonrası dönemde meme görünümünden büyük memnuniyetsizlik yaşarlar. Bazıları sarkma ve hacim kaybı yaşar ve meme büyütme, dikleştirme veya implant gerektirir. Diğerleri aşırı büyük göğüsler yaşar ve daha dengeli ve biçimli küçültme işlemi gerektirir (Khan, 2024).

Meme büyütme, meme konturunu ve simetrisini iyileştirmek veya mastektomi sonrası rekonstrüksiyon amacıyla gerçekleştirilen estetik bir cerrahi işlemdir (Gladfelter, 2007). Operasyon sırasında, memenin arkasına uygun implant yerleştirilir. İmplant seçimi, memenin genişliği, göğüs duvarının yapısı, cilt kalitesi ve meme dokusu miktarı gibi faktörler dikkate alınarak yapılır. Yuvarlak implantlar üst meme dolgunluğunu artırırken, şekilli (anatomik) implantlar daha doğal bir eğim sağlar. Ameliyat öncesi işaretlemeler, hasta ayakta iken gerçekleştirilir. En yaygın kesi bölgeleri meme altı (inframammary) ve areola çevresidir (periareolar). Submüsküler (kas altı) ve subglandüler (meme bezi altı) yerleşim seçenekleri arasında, submüsküler yerleşim daha doğal geçiş sağladığı ve kapsüler kontraktür riskini azalttığı için tercih edilir; ancak postoperatif ağrı ve deformite riski artabilir. Operasyon sonrası steril pansuman uygulanır ve cerrahi sütyen kullanımı önerilir. En sık görülen komplikasyonlar arasında hematoma, enfeksiyon, seroma, his kaybı, asimetri, implant yırtılması ve pozisyon bozuklukları yer almaktadır (Adams Jr & Mallucci, 2012).

2.9.2.2. Meme küçültme (Breast reduction / redüksiyon mamoplasti)

Meme hipertrofisi yaşayan bireylerde yaşam kalitesini artırmak amacıyla uygulanan bu cerrahi işlem, memenin hacimsel olarak küçültülmesini ve estetik görünümün iyileştirilmesini hedefler. Meme başı-areola kompleksi yeniden konumlandırılır. Ameliyat planlamasında meme büyüklüğü, pitoz derecesi, deri elastikiyeti ve göğüs duvarındaki pozisyon dikkate alınır. Kullanılan teknikler; skar ve pedikül paternlerine göre sınıflandırılır ve hasta tercihi de teknik seçiminde önemli rol oynar (Manav, 2020).

2.9.2.3. Meme dikleştirme (Breast lift / mastopeksi)

Yaşlanma, emzirme, kilo kaybı gibi faktörlere bağlı olarak gelişen meme pitozisi durumunda mastopeksi uygulanır (Ramanadham & Johnson, 2020). Ameliyatın amacı, meme başı-areola kompleksini yukarı taşımak ve cildi toparlayarak memeye daha genç bir görünüm kazandırmaktır (Rohrich et al., 2006). Bu işlem doku çıkarılmadan, yeniden dağıtılarak gerçekleştirilir. Mastopeksi, yara izi ve revizyon ihtimali yüksek bir işlem olup dikkatli cerrahi planlama gerektirir. Kullanılan teknikler arasında; superior tabanlı dermal pedikül, vertikal bipediküllü flep, inferior parankimal greft, konsantrik mastopeksi ve Benelli modifikasyonları yer alır. Cerrahi planlamada hasta öyküsü, meme dolaşımı, önceki cerrahiler ve iyileşme sürecini etkileyebilecek faktörler değerlendirilmelidir. En yaygın teknikler arasında ters T ve vertikal yaklaşımlar ile alt parankimal flep pektoral fasyaya tünellenerek sabitlenir. Pektoral ilmek tekniği de meme şeklinin korunmasına katkı sağlar (de la Torre, 2009).

2.10. ÖLÇEK GELİŞTİRME, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Ölçek, "belirli bir birimde derecelendirilmiş, sayısal veriler elde etmek amacıyla kullanılan araç ya da yöntem" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım doğrultusunda ölçekler, ölçülmek istenen özellik ya da değişkeni sistematik biçimde değerlendirerek nicel veriye dönüştürmeye yarayan bilimsel araçlardır (DeVellis & Thorpe, 2021; Miran, 2021). Ölçek geliştirme kavramı, "bireyin ölçülmesi

amaçlanan yalnızca ilgili özelliğini harekete geçirecek uyarıcılar grubunu ve bu uyarıcılara verilecek uygun tepki seçeneklerini oluşturma süreci ve işlemi” olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç, ölçülmek istenen kavramın kuramsal çerçevesinin oluşturulması, madde yazımı, geçerlik ve güvenirlik analizleri gibi adımları içeren sistematik bir yaklaşımdır. Amaç, ölçülmek istenen yapıyı en doğru ve güvenilir şekilde değerlendirebilecek bir araç geliştirmektir (Gökdemir & Yılmaz, 2023).

Ölçek geliştirme süreci, belirli aşamalar ve standartlara dayalı olarak yürütülmelidir. Bu süreçte gerekli adımların atlanması ya da hatalı uygulanması, geçerliliği ve güvenirliği düşük ölçeklerin ortaya çıkmasına neden olabilir (DeVellis & Thorpe, 2021). "Yeni ve özgün bir ölçme aracı geliştirilmek istendiğinde, ilk adım olarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmalı; çalışılan konuyla ilgili gerçekleştirilen araştırmalar ve mevcut ölçme araçları belirlenmelidir. Bu tarama sonrasında, geliştirilmesi hedeflenen ölçeğin kavramsal çerçevesi oluşturulur. Araştırılması planlanan konuya ilişkin daha önce geliştirilmiş ölçme araçları uluslararası düzeyde incelenerek ölçeğin tasarımı netleştirilir; kullanılacak format (örneğin eşit aralıklı, sıralama, sınıflama vb.) belirlenir ve ardından madde havuzu oluşturulur. Madde havuzu oluşturulurken, her bir maddenin açık, sade ve anlaşılır olmasına dikkat edilmeli; tek bir yargı içermesine özen gösterilmelidir (Gagnier et al., 2021; Yalçın Karagöz & Sait Bardakçı, 2020). İkinci adımda, oluşturulan madde havuzu uzman görüşlerine sunulur. Uzmanlardan alınan geribildirimler doğrultusunda ölçeğin maddeleri gözden geçirilir ve gerekli düzenlemeler yapılarak ölçek son haline getirilir. Ardından, hedef kitleyi temsil etme özelliklerine sahip bireylerden oluşan bir gruba pilot uygulama gerçekleştirilir ve bu doğrultuda taslak örneklem oluşturulur. Pilot uygulamanın ardından, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılır; bu analizler sonucunda ölçek, kullanılabilir nihai formuna ulaşır (Sürücü & Maslakci, 2020).

Geliştirilecek ölçüm aracında terimlerin farklı şekillerde kullanılması, ölçüm kriterlerinin neyi değerlendirdiği konusunda belirsizlik yaratabilir. Tanımlardaki tutarsızlıklar ve ölçüm kriterlerinin hangi tür kavramlara karşılık geldiği ile nasıl değerlendirileceği konusundaki belirsizlikler, önemli kavramsal karmaşalara yol açabilir. Bu nedenle, kullanılan terim ve tanımların alan uzmanları tarafından

ortak bir anlayışla kavranabilir olması büyük önem taşımaktadır. Literatür incelendiğinde, sağlık alanında ölçek geliştirme sürecine yönelik olarak Delphi yöntemiyle yürütülen çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır (Mokkink et al., 2021; Mouelhi et al., 2020). Kavramsal çerçevenin belirlenmesinin ardından gerçekleştirilen literatür taraması, klasik araştırmalarda olduğu gibi, ölçek geliştirme sürecinin de temel ve vazgeçilmez bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Aslan & Gozum, 2024; Mokkink et al., 2021; Türk & Kumru, 2021).

Madde havuzunun oluşturulmasının ardından, ifadelerin dil ve noktalama açısından değerlendirilmesi amacıyla ilgili alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulması önem arz etmektedir. Uzmanlardan elde edilen geri bildirimler doğrultusunda, maddeler sadeleştirilerek daha anlaşılır hale getirilir. Bu süreci takiben gerçekleştirilen pilot uygulama ile ifadelerin anlaşılabilirliği ve dilsel açıklığı test edilir. Son aşamada ise geliştirilen ölçüm aracı, hedeflenen asıl örneklem grubuna uygulanarak veri toplama sürecine geçilir (DeVellis & Thorpe, 2021; Y Karagöz & S Bardakçı, 2020). "Veri toplama sürecinin tamamlanmasının ardından, ölçüm aracının geçerlik ve güvenirliğini değerlendirmek amacıyla kapsam geçerliği, yapı geçerliği, yüzey geçerliği ve güvenirlik analizleri gerçekleştirilir. Bu analizler, geliştirilen ölçeğin bilimsel açıdan uygulanabilirliğini ve ölçüm yeterliliğini ortaya koymak açısından kritik öneme sahiptir. Söz konusu analiz türleri aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

2.10.1. Geçerlik (Validity) Analizi

Geçerlik, bir ölçüm aracının ölçmeyi hedeflediği özelliği, başka bir özellik ile karışıklığa yol açmadan, eksiksiz ve doğru biçimde ölçme yeteneği olarak tanımlanır. Ölçeğin geçerlik düzeyi, bu özelliği yansıtan katsayının hesaplanmasıyla belirlenir. Bu katsayı, ölçüm aracından elde edilen sonuçlarla, aracın kullanım amacına göre belirlenen kriterler arasındaki ilişkiyi gösterir ve -1.00 ile $+1.00$ arasında değer alır. Katsayının yüksek olması, ölçeğin amacına uygun olarak daha iyi ölçüm yaptığı anlamına gelir (Y Karagöz & S Bardakçı,

2020). Geçerlik analizi; yüzey (görünüş), kapsam (içerik) ve yapı geçerliği olmak üzere üç ana başlık altında ele alınır.

2.10.1.1. Yüzey (görünüş) geçerliği (face validity)

Yüzey (görünüş) geçerliği, bir ölçeğin ölçmek istediği yapıyı ne derece doğru yansıttığını; araştırmacı, pilot uygulama katılımcıları ve alan uzmanlarının görüş ve değerlendirmeleriyle ortaya koyan bir geçerlik türüdür (Y Karagöz & S Bardakçı, 2020).

2.10.1.2. Kapsam (içerik) geçerliği (content validity)

Kapsam (İçerik) geçerliği, bir ölçeğin maddelerinin ölçmek istenen kavramın tüm boyutlarını ne ölçüde kapsadığını belirleme sürecidir. İçerik geçerliğinin değerlendirilmesinde Davis ve Lawshe gibi yöntemler sıklıkla kullanılmaktadır. Taslak ölçüm aracının maddeleri için kapsam geçerlik indeksi (KGI) ve kapsam geçerlik oranı (KGO) hesaplanarak, ölçeğin kapsam geçerliği ölçülür (Roebianto et al., 2023; Sarac & Yıldız, 2024).

2.10.1.3. Yapı geçerliği (construct validity)

Yapı geçerliği, geliştirilen ölçeğin ölçmek istediği kavramsal yapıyı ne ölçüde doğru temsil ettiğini ortaya koyar ve iki temel bileşenden oluşur: açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA). Açıklayıcı faktör analizi, verideki gizli yapıları keşfetmek için kullanılırken; doğrulayıcı faktör analizi, önceden belirlenmiş yapının veriyle ne kadar uyumlu olduğunu test eder (Miran, 2021).

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçüm aracındaki taslak maddelerin belirlenen kriterleri ne derece eksiksiz ve doğru ölçtüğünü değerlendirmek için yapılan test yöntemidir. Ayrıca, ölçek maddelerinin alt boyutlarını ortaya çıkarmak ve yapılandırmak amacıyla açıklayıcı faktör analizinden faydalanılır.

Ölçüm aracı maddelerine katılımcıların verdikleri yanıtlar puanlanarak uygulama gerçekleştirilir. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonrasında, maddelerin ölçekten

ıkarılması ya da yeni maddelerin eklenmesi işlemi yapılır ve analiz tekrar edilir. Bu süreç, araştırma konusunu yeterli şekilde ölçen, gerekli sayıda madde içeren bir ölçeğe ulaşılana kadar devam eder. Literatürde, araştırma örneklem büyüklüğünün toplam madde sayısının en az 5, hatta 10 katı olması gerektiği belirtilmektedir (Y Karagöz & S Bardakçı, 2020; Miran, 2021; Teke & Sözbilir, 2021; Walters et al., 2021).

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), lm aracındaki faktörlerin gerçek yapıyla ne derece uyumlu olduğunu değerlendirmek amacıyla uygulanır. Ayrıca, maddeler arasındaki ilişki düzeyini doğrulamak ve kontrol etmek için kullanılan bir test yöntemidir. Analiz sürecinde Ki-Kare'nin serbestlik derecesine oranı (X^2/df), Ortalama Kök Hata Yaklaşımı (RMSEA), Artırmalı Uyum İndeksi (IFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve Uyum İyiliği İndeksi (GFI) gibi istatistiksel göstergeler kullanılır. DFA sonuçlarında elde edilen uyum indeksleri, ölçüm aracının geliştirilmekte olan modelle ne kadar iyi uyum sağladığını göstermede yaygın olarak değerlendirilir (Y Karagöz & S Bardakçı, 2020; Miran, 2021; Walters et al., 2021).

2.10.2. Güvenirlik (Reliability) Analizi

Güvenirlik, bir ölçüm aracının hedeflenen değişkeni ne kadar tutarlı ve istikrarlı bir şekilde ölçtüğünü ifade eder; aynı zamanda ölçüm sonuçlarının hatalardan ne kadar arındırılmış olduğunu gösteren bir değerlendirme yöntemidir. Güvenirlik analizinde özellikle kararlılık (lmn zaman içinde aynı sonucu verme yeteneği), duyarlılık (lm aracının küçük farklılıkları ayırt edebilme kapasitesi) ve tutarlılık (lm maddelerinin birbirleriyle uyumu) gibi kavramlar büyük önem taşır (Miran, 2021). lk maddelerinin tamamının testin bütünüyle uyum içinde olması, tutarlılığın bir göstergesidir. lm aracının aynı konuya ilişkin farklı zaman dilimlerinde tekrar uygulanması sonucu elde edilen benzer sonuçlar kararlılığı ifade eder. Ayrıca, lm aracının veya verilerin ölçüm biriminin hassasiyeti duyarlılığı belirler; birim aralığı ne kadar küçükse, ölçüm aracı o kadar duyarlı kabul edilir (Karagöz, 2021).

Geliştirilen ölçeğin güvenirliği düşük olduğunda, ölçeğin bilimsel geçerliliği tartışılır hale gelir; ancak güvenirliğin yüksek olması da ölçeğin amacına tamamen ulaştığı anlamına gelmez. Güvenirlik analizi araştırmalarda zorunlu olsa da, tek başına yeterli bir ölçüt olarak kabul edilmez (Yalçın Karagöz & Sait Bardakçı, 2020).

Cronbach Alpha: Ölçek maddelerinin iç tutarlılığını değerlendirmek için literatürde en sık kullanılan yöntemlerden biri Cronbach Alpha güvenirlik katsayısıdır (Yalçın Karagöz & Sait Bardakçı, 2020). Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizlerinde, Cronbach Alpha değerinin en az 0.60 olması kabul edilebilir düzey olarak görülürken, 0.70 ve üzeri değerler yeterli, 0.90 ve üstü ise mükemmel güvenirlik göstergesi olarak kabul edilmektedir (Heck & Thomas, 2020). Evet, doğru. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin toplam puanla olan ilişkisini ve maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı bir şekilde ölçüm yaptığını değerlendirir. Başka bir deyişle, maddelerin birlikte ne derece uyumlu çalıştığını gösterir (DeVellis & Thorpe, 2021).

Yarıya Bölme (Split Half) Yöntemi: ki yarıya bölme (split-half) yöntemi kapsamında, ölçek maddeleri belirli bir kritere göre iki gruba ayrılır. Her iki yarı için ayrı ayrı Cronbach Alpha katsayıları hesaplanır ve Spearman-Brown ile Guttman Split-Half güvenirlik katsayıları elde edilir. Bu katsayılar, iki yarının tutarlılığını ve ölçeğin genel güvenirliğini değerlendirmek için kullanılır. Genellikle, split-half güvenirlik katsayısının en az 0.70 olması, ölçeğin güvenilir sayılması için kabul edilen bir ölçüttür (Backhaus et al., 2021; Heck & Thomas, 2020).

Araştırma sürecinde, geçerlik ve güvenirliği bilimsel olarak kanıtlanmış, yüksek ölçüm hassasiyetine sahip araçların kullanılması, bias (tarafılık) riskini azaltmada en etkili yöntemdir. Bu nedenle, taraf tutmayı önlemek ve araştırmanın hata oranını en aza indirmek amacıyla geçerlik ve güvenirlik analizlerinin uygulanması, bilim camiası için büyük önem taşımaktadır (Karagöz, 2021; Sarac & Yildiz, 2024).

Madde Toplam Korelasyonu: Ölçüm aracındaki her bir maddenin güvenilirliği hakkında bilgi veren bir analiz yöntemidir. Bu analiz, ölçeğe dahil edilecek uygun maddelerin belirlenmesi amacıyla yapılır. Yöntemde, her bir madde varyansı ile toplam test puanı varyansı karşılaştırılarak aralarındaki ilişki incelenir ve her madde için bir korelasyon katsayısı (r değeri) elde edilir. Eğer maddeler eşit ağırlıkta ve bağımsız ise, her bir maddenin toplam puanla yüksek korelasyona sahip olması beklenir. Toplam puanla korelasyonu düşük olan maddeler, ölçek içindeki diğer maddelerden farklı bir özellik ölçüyor olabilir. Ölçek geliştirme sürecinde madde analizi kapsamında madde-toplam puan korelasyonlarının hesaplanması yaygın bir uygulamadır. Güvenirliğin yeterli sayılması için madde-toplam puan korelasyonunun genellikle 0.30 ve üzerinde olması önerilmektedir, ancak bu konuda kesin bir standart bulunmamaktadır (DeVellis & Thorpe, 2021; Y Karagöz & S Bardakçı, 2020).

Sonuç olarak; beden algısı, estetik kaygılar ve toplumsal beklentilerdeki değişimle birlikte annelik sonrası estetik müdahalelere yönelik tutumların anlaşılması, kadın sağlığı ve psikososyal iyi oluş açısından önemli bir hâle gelmiştir. (Bjelica et al., 2018; Edmondson & Ross, 2021). Annelik estetiği olarak adlandırılan cerrahi işlemler, yalnızca fiziksel görünümün değil, aynı zamanda bireyin özsaygısı, yaşam kalitesi ve ruhsal sağlığının da etkilendiği çok boyutlu bir süreci kapsamaktadır. Kadınların bu tür müdahalelere ilişkin tutumlarının sistematik bir biçimde değerlendirilmesi, ilgili sağlık hizmetlerinin planlanması ve danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu bağlamda, kadınların annelik estetiğine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir aracın geliştirilmesi gereklidir. Bu çalışma, kadınların annelik estetiğine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan ve metodolojik yöntemle yürütülen bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. ARAŞTIRMANIN TİPİ

Bu araştırma “Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutumu Ölçeğini” geliştirmek amacıyla yapılan metodolojik bir çalışmadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE ZAMAN

Araştırmanın evrenini Temmuz 2024- Ağustos 2025 tarihleri arasında Türkiye’de yaşayan 18 yaş üstü kadınlar oluşturmuştur.

3.3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın çalışma grubunu örnekleme yöntemiyle ulaşılan 600 kadın oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışma grubuna ait betimsel istatistikler Tablo 1.’de verilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Gruba İlişkin Betimsel İstatistikler (n: 600)

Yaş (Yıl) Ortalaması		27,03±8,78(18-56)	
Değişkenler		n	%
Medeni Durum	Bekar	396	66,0
	Evli	204	34,0
Eğitim durumu	İlköğretim	20	3,3
	Ortaöğretim	94	15,7
	Yükseköğretim	398	66,3
	Lisansüstü	88	14,7
Çalışma Durumu	Evet	185	30,8
	Hayır	415	69,2
Gelir Durumu	Gelir Giderden Az	157	26,2
	Gelir Gidere Denk	379	63,2
	Gelir Giderden Fazla	64	10,7
Daha önce geçirilen gebelik sayısı	0	403	67,2
	1	68	11,3
	2	78	13,0
	3 ve üstü	51	8,5
X±SS (Min-Max)			

Alanyazında ölçek geliştirme sürecinde faktör analizi için seçilecek olan örneklem büyüklüğü seçimi ile farklı görüşler olduğu görülmüştür. Örneklem büyüklüğü belirlenirken, literatürde yer alan çeşitli öneriler dikkate alınmıştır. Tavşancıl (2002), örneklem büyüklüğünün madde sayısının yaklaşık 5 ila 10 katı olması gerektiğini belirtmiştir. Aleamoni (1976) ise ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem büyüklüğünün en az 200, tercihen 400 kişi olmasını önermektedir. Nunally (1978), faktör analizinde örneklem büyüklüğünün madde sayısının en az 10 katı olmasını önerirken, Gorsuch (1983) bu oranı 15 kat olarak ifade etmektedir. Bryman ve Cramer (2001) faktör analizi sürecinde seçilecek örneklem madde sayısının beş veya on katı olması gerektiğini; madde sayısından bağımsız olarak Tabachnick ve Fidell (2013) en az 300 kişinin olması gerektiğini ifade etmiştir (Bryman & Cramer, 2002; Tabachnick & Fidell, 2013; Tabachnick et al., 2007).

Bu öneriler doğrultusunda, araştırmada yer alan 25 madde için minimum 250 katılımcıya ulaşılması hedeflenmiştir (Aleamoni, 1976; Gorsuch, 1983; Nunally; Tavşancıl, 2010). Bu çalışmada da madde sayısının en az 10 katı koşulu yerine getirilerek çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği için yeterli örneklem büyüklüğü sağlayan 600 katılımcıya yer verilmiştir.

3.3.1. Verilerin Toplanması

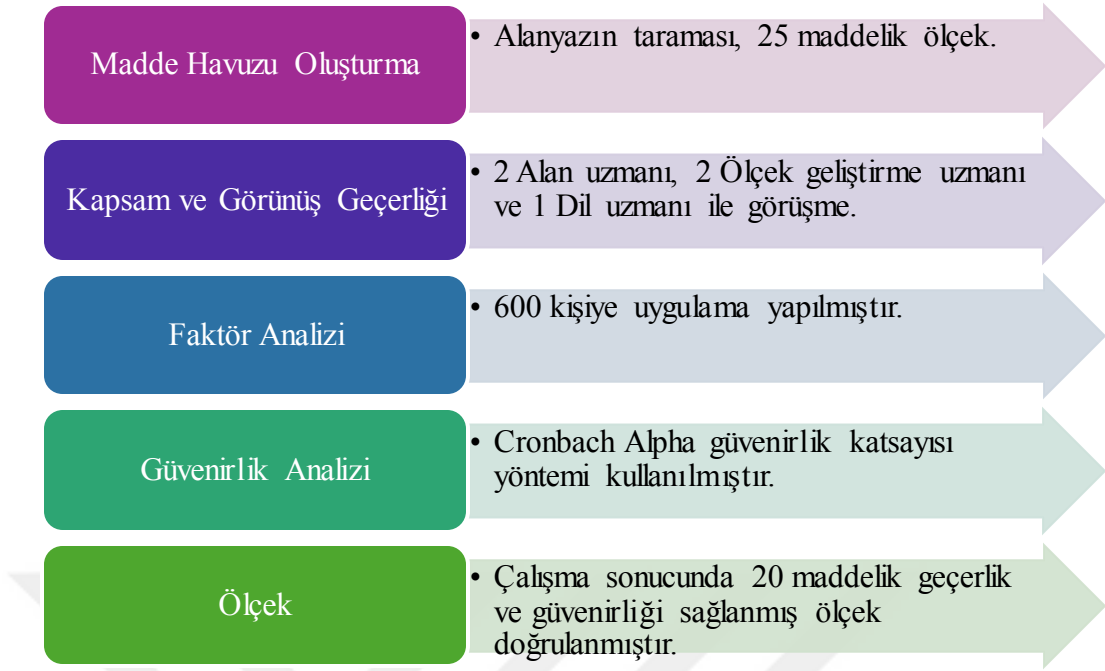
Bu çalışmanın ilişkin verileri toplamak için saha çalışması 17 Temmuz 2024-Mayıs 2025 tarihleri arasında yapılmıştır. Veri toplama Google Form aracılığı ile online olarak gerçekleştirilmiştir. “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Formların doldurulması katılımcıların yaklaşık 15-20 dakikasını almıştır.

3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Ölçeğin geliştirilme sürecinde öncelikle alanyazın taraması yapılmış ve konu ile ilgili mevcut ölçeğin olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra toplam 25 maddeden oluşan 5’li likert tipinde bir madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan maddeler; iki alan uzmanı öğretim üyesi, iki ölçek geliştirme uzmanı, dil bakımından iki Türkçe dilbilimci tarafından incelenmiştir. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda madde çıkarılmadan hedef kitleye uygunluğu amacıyla 2 madde yeniden düzenlenmiştir. Ölçekte 5 madde AFA sürecinde maddelerin binişik olması nedeniyle çıkarılmıştır.

Ölçeğin puanlanması Kesinlikle Katılmıyorum=1, Katılmıyorum =2, Kararsızım=3, Katılıyorum =4, Kesinlikle Katılıyorum = 5 şeklinde yapılmaktadır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Toplam madde sayısı 20 olup ölçek uygulanan kişinin alabileceği en yüksek puan 100, en düşük puan 20’dir.

Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamasında 25 madde toplam 20 kişiye sesli bir şekilde okunmuş ve anlayamadıkları ifadeleri belirtmeleri istenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla AFA ve DFA analizleri uygulanmıştır. Ölçeğin geliştirilme süreci içinde izlenen yol Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Ölçek Geliştirme Süreci

3.4.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu (EK-4)

Katılımcı bilgi formu yazarlar tarafından hazırlanmıştır. Form, katılımcıların yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslekte çalışma yılı, gebelik sayısı gibi tanımlayıcı özelliklerini sorgulayan sorulardan oluşmaktadır.

3.4.2. Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeği (EK-5)

Ölçeğin maddeleri literatür taramasına dayalı olarak seçilmiştir. Ölçek geliştirmede yapılan ilk aşama literatür taraması sonucunda bir madde havuzu oluşturulmasıdır. Sonrasında oluşturulan maddeler uzman görüşüne sunulmuştur. Ölçek taslağı 5’li likert tipi olup 20 maddeden oluşmakta; “Tamamen katılıyorum=5, katılıyorum=4, kararsızım=3, katılmıyorum=2, kesinlikle katılmıyorum=1” şeklinde beşli likert tipte puanlanmaktadır.

3.4.2.1. Verilerin analizi

Ölçeğin doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek için AFA ve DFA analizleri uygulanmıştır. Uygulamalar sonucunda elde edilen veriler AFA yapılması için

SPSS 22.0, DFA uygulanabilmesi için AMOS 24.0 programları ile analiz edilmiştir.

3.4.2.2. Etik ilkeler

Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (18.07.2025- E.380527). Çalışma kapsamına alınan bireylere gerekli açıklamalar yapılmış ve onay alındıktan sonra çalışmaya katılmak isteyenlerden formu doldurmaları istenmiştir. Araştırmacılar, araştırma boyunca Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen kurallara uymuşlardır.

4. BULGULAR

4.1. AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİ

Ölçeğin geliştirilmesi amacıyla yapılan uygulamalar sonucunda elde edilen veriler SPSS programına girilerek analize uygun hale getirilmiştir. Bu aşamada yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Ölçeğin faktör analizine uygunluğunun tespit edilmesi amacıyla örneklem sayısı uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin değeri ve değişkenler arasındaki uyum için Bartlett's Küresellik Testi değeri hesaplanmıştır. KMO değerinin en az 0,50 olması ve 0,90 üzerinde ise mükemmel olduğu belirtilmektedir (Tavşancıl, 2019). Bartlett's Küresellik Testi değerinin ise $<.05$ olması gerektiği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2020; Tabachnick & Fidell, 2013). Bu çalışmada da ölçeğin KMO değeri 0.969; Bartlett's Küresellik Testi değeri ise $\chi^2=11183.088$; $df=190$, $p<.05$ bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2: Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett'in Küresellik Testleri

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliğinin Ölçümü.		0.969
Bartlett'in Küresellik Testi	Ki-Kare	11183.088
	df	190
	p	.001

Tablo 2.'deki değerler ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

Veri setinin faktör analizi sürecinde Çokluk, Sekercioglu ve Buyukozturk (2010) tarafından önerilen ve aşağıda verilen değerlerden faydalanılmıştır (Çokluk et al., 2021). Bir maddenin yüklendiği faktörler arasında yük değeri bakımından en az 0.1 değerinde fark olması, faktörlerin öz değerlerinin en az "1" olması ve her bir maddenin faktör ortak varyans oranının en az 0.32 olması gibi kriterler ölçüt olarak alınmıştır. Ölçekte 5 madde AFA sürecinde maddelerin binişik olması nedeniyle çıkarılmıştır.

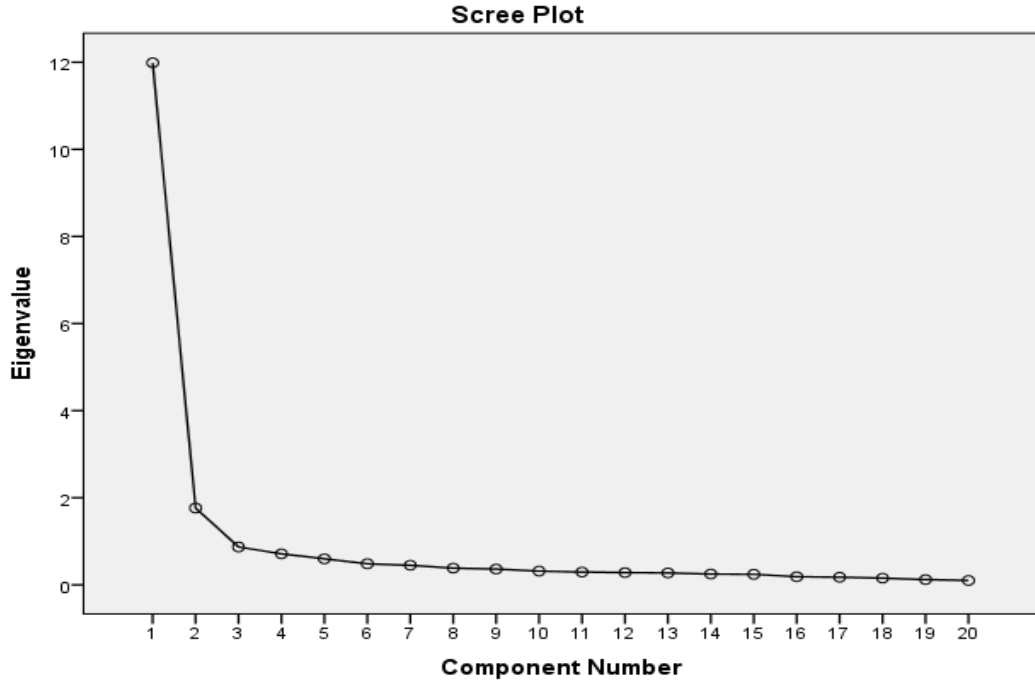
Açımlayıcı faktör analizinde en sık kullanılan yöntemlerden biri de maksimum olabilirlik yöntemidir (Çokluk et al., 2021). Bu çalışmada da analiz sürecinde maksimum olabilirlik yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda maddeler birbiri ile ilişkili olduğu için eğik (oblimin) döndürme uygulanmıştır. Pallant (2020) ortak varyans (communalities) tablosunda değeri 0.30'dan küçük olan maddelerin ortak faktör altında birbirleri ile uyumlu olmadığını ifade etmiştir (Pallant, 2020). Ortak yükler ile faktörlerin açıkladıkları varyans bilgileri Tablo 3.'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Maddelerin Ortak Varyansları, Madde Yükleri ve Açıklanan Varyans Oranı

		Ortak Varyans	Faktör Yük Değerleri
1. Faktör	S1	,693	,881
	S2	,729	,860
	S3	,643	,827
	S4	,650	,723
	S5	,536	,698
	S6	,443	,614
	S7	,412	,521
2. Faktör	S8	,845	,947
	S9	,852	,938
	S10	,751	,936
	S11	,781	,935
	S12	,679	,924
	S13	,831	,910
	S14	,800	,811
	S15	,746	,735
	S16	,784	,724
	S17	,758	,706
	S18	,686	,642
	S19	,661	,639
	S20	,469	,572
Toplam Varyans Oranı		%68.751	

Tablo 3. incelendiğinde ortak varyansı 0.3'ün altında bir değer olmadığı görülmektedir. Tabloda öz değeri 1'den büyük olan ve varyansın %64.720'sini açıklayan 2 boyutlu bir ölçeğin meydana geldiği görülmektedir. Henson ve Roberts (2006) açıklanan varyans oranının %52 ve üzerinde olması gerektiğini ifade etmektedir (Henson & Roberts, 2006). Bu doğrultuda çalışmanın açıkladığı varyans oranının yeterli olduğu görülmektedir.

Ölçeklerin kaç boyuttan oluştuğunu gösteren bir diğer gösterge olan yamaç eğim grafiği (Scree Plot) Şekil 2.'de gösterilmiştir.

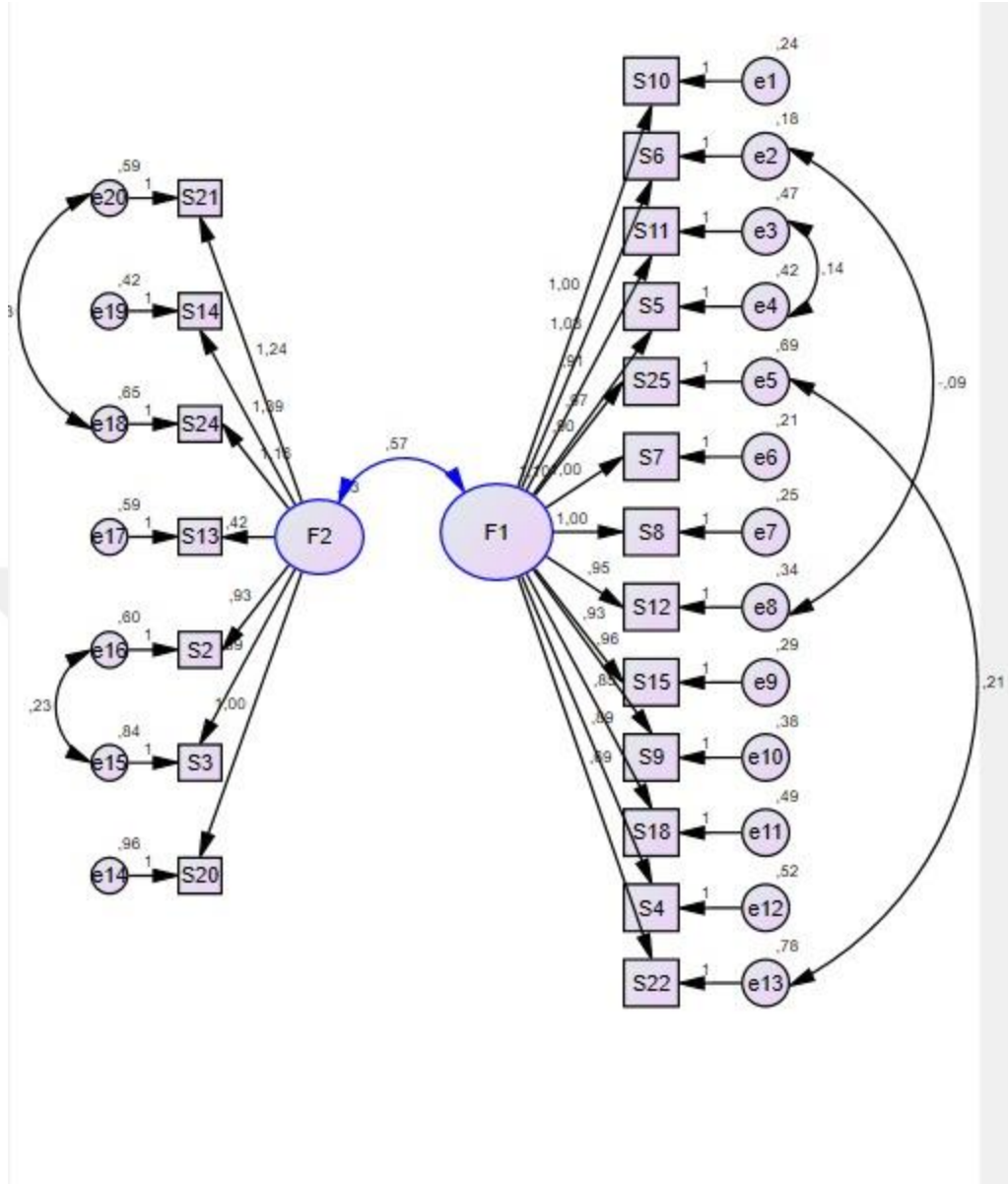
Şekil 2: Yamaç Eğim Grafiği (Scree Plot)

Şekil 2’de yer alan yamaç eğim grafiği incelendiğinde ölçekte özdeğeri 1’den büyük 2 faktör olduğu için, yamaç eğim grafiğinde de 2 boyut olarak görülmektedir.

Tablo 3. ve Şekil 4.’de ölçeğin açıkladığı varyansın yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİ (DFA)

Açımlayıcı faktör analizinin ardından ölçek yapısının doğrulanıp doğrulanmadığının belirlenmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. DFA’ya ilişkin path diyagramı Şekil 3.’te verilmiştir.

Şekil 3: Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diyagramı

Şekil 3.'te yer verilen doğrulayıcı faktör analizi path diyagramı çizildikten sonra standardize regresyon katsayıları incelenmiş ve maddelerin 0.578 ile 0.931 değerleri arasında dağılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu değerlerin en az 0.3 ve üzerinde olması gerektiği ifade edilmektedir (Seçer, 2015). Çalışmamızda tüm maddeler gerekli dağılımı sağlamaktadır.

Ölçeğin model uyumunun incelenmesi için çeşitli uyum iyiliği testlerinden yararlanılır (Mcmillan & Schumacher, 2006). Model uyumu için kullanılan farklı uyum indekslerinin hangilerinin standart olarak kullanılacağına dair ortak bir görüş bulunmamaktadır (Munro, 2005; Şimşek, 2007). DFA sürecinde genellikle

χ^2/df , RMSEA, IFI, GFI ve CFI gibi değerler kullanılmaktadır. Şekil 3.'te yer alan 2 boyut ve 20 maddeden oluşan bu ölçeğin Ki-kare uyum indekslerinin anlamlı olduğu görülmüştür ($\chi^2/df = 4.963$). Diğer uyum indeksleri ise RMSEA=.080, GFI=.871, IFI=.942, , CFI=.942 olarak bulunmuştur. Uyum indekslerine bakıldığında, ölçeğe ait uyum indekslerinin iyi uyum ve kabul edilebilir uyum indeksi değerleri arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. DFA'ya ait uyum indeksleri ve alanyazında belirtilen kriter aralıkları (Hooper et al., 2008; Schermelleh-Engel et al., 2003) Tablo 4.'te verilmiştir.

Tablo 4: Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri

İndeksler	Referans Değeri		Ölçüm	Sonuç
	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum		
CMIN/DF	$3 < \chi^2/sd \leq 5$	$0 < \chi^2/sd \leq 3$	4.963	Kabul Edilebilir Uyum
RMSEA	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$	.080	Kabul Edilebilir Uyum
IFI	$.90 < IFI \leq .94$	$.95 < IFI \leq 1$	.942	Kabul Edilebilir Uyum
GFI	$.85 < GFI \leq .89$	$.90 < GFI \leq 1$	.871	Kabul Edilebilir Uyum
CFI	$.90 < CFI \leq .94$	$.95 < CFI \leq 1$	.942	Kabul Edilebilir Uyum

Tablo 4. incelendiğinde ölçeğin iyi ve kabul edilebilir uyum gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla açımlayıcı faktör analizi sonucunda oluşan yapı doğrulanmıştır.

4.3. GÜVENİRLİK ANALİZİ

Analizler sonucunda son şekli verilen ölçeğin 20 maddesine ilişkin güvenirlik analizleri için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda ortaya çıkan sonuç Tablo 5.'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Ölçek ve Alt Boyutların İç Tutarlılık Düzeyleri

	Madde Sayısı	Cronbach Alfa (α)	Güvenirlilik Seviyesi
Faktör 1 (<i>İçsel tutumlar</i>)	7	0.88	Yüksek
Faktör 2 (<i>Toplumsal Rol Algısı ve Sosyal Kabul</i>)	13	0.96	Yeterli
Ölçek Toplam	20	0.963	

Tablo 5.'e bakıldığında ölçeğin son uygulamasına yönelik yapılan güvenirlik analizi sonucunda elde edilen ölçeğin güvenirlik analizi için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ve split-half güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alfa değeri 0,96 olarak bulunmuştur. Benzer şekilde, birinci ve ikinci bölümler için yarı yarıya güvenirlik katsayıları sırasıyla 0,88 ve 0,96 olarak belirlenmiştir. Guttman Split-Half Katsayısı değerinin ise 0,963 olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik çalışmalarında Cronbach Alpha değerinin en az 0.60 olması kabul edilebilir, 0.70 olmasının yeterli olduğu, 0.90 düzeyinin ise mükemmel derecede olduğu ifade edilmektedir (Kline, 2011). Bu değerler ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

5. TARTIŞMA

Ölçek geliştirme sürecinin en kritik aşamalarından biri olan madde havuzu oluşturulurken, ilgili alan yazı ve teorik yapının incelenmesinin yanı sıra, ölçeğin uygulanacağı hedef kitleyi temsil eden uygun özelliklere sahip bir örneklem grubundan veri toplanmaktadır (Fowler ve ark., 2021; Polit & Beck, 2020; Seçer, 2018). Genellikle, ölçek taslağında istenen madde sayısının birkaç katı büyüklüğünde bir madde havuzuyla çalışmaya başlanması önerilmektedir (Gökdemir & Yılmaz, 2023; Yılmaz & Pekgör, 2023). Bu çalışmada da madde sayısı fazla tutulmaya çalışılmıştır.

Kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşü almak, en etkili yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir (Çokluk ve ark., 2021; Miran, 2021). Uzman görüşleri, taslak ölçek maddelerinin ölçülmek istenen kriterleri karşılayıp karşılamadığını ve maddelerin yalın, anlaşılır bir dil ile ifade edilip edilmediğini değerlendirmede önemli bir araçtır (DeVellis & Thorpe, 2021; Karagöz & Bardakçı, 2020). Kadınlarda annelik estetiğine yönelik tutum ölçeğinin kapsam geçerliği iki alan uzmanı öğretim üyesi, iki ölçek geliştirme uzmanı, dil bakımından bir Türkçe dilbilimci tarafından 25 madde olarak değerlendirilmiştir. Ölçekte 5 madde (1, 16, 17, 19, 23) AFA sürecinde maddelerin binışık olması nedeniyle çıkarılmıştır.

Kapsam ve yüzey geçerlikleri başarıyla tamamlanan ölçüm aracının yapı geçerliğini değerlendirmek için faktör analizleri kullanılmaktadır. Ölçek geliştirme çalışmalarında, geliştirilen ölçeğin psikometrik özelliklerine dair daha tutarlı sonuçlar elde etmek amacıyla yapı geçerliği analizlerine genellikle açımlayıcı faktör analizi ile başlanması önerilmektedir. (Clifton, 2020; DeVellis & Thorpe, 2021; Tavşancıl, 2019). Ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla, örneklem sayısının yeterliliğini ölçmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve değişkenler arasındaki ilişki uyumunu değerlendirmek

için Bartlett's Küresellik Testi hesaplanmıştır. KMO değerinin en az .50 olması uygunluk için kabul edilirken, .90 ve üzeri değerler mükemmel uygunluk olarak değerlendirilir (Karagöz & Bardakçı, 2020; Tavşancıl, 2019). Bartlett's Küresellik Testi değerinin ise $<.05$ olması gerektiği belirtilmektedir (Backhaus ve ark., 2021; Büyüköztürk, 2021). Bu çalışmada da ölçeğin KMO değeri 0.969; Bartlett's Küresellik Testi değeri ise $\chi^2=11183.088$; $df=190$, $p<.05$ şeklinde anlamlı bulundu. Bu sonuçlara göre KAEYTÖ'nün faktör analizine uygun olduğu görüldü.

Faktör analizi sürecinde, Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk (2021) tarafından önerilen kriterler dikkate alınmıştır; bunlar arasında, bir maddenin yüklendiği faktörler arasındaki yük değeri farkının en az .1 olması, faktörlerin öz değerlerinin en az 1 olması ve her bir maddenin faktör ortak varyans oranının en az .32 olması yer almaktadır. Bu doğrultuda, ölçekten 5 madde (1, 16, 17, 19, 23) AFA sürecinde maddeler arası binişiklik nedeniyle çıkarılmıştır (Çokluk et al., 2021).

Pallant (2020), ortak varyans (communalities) tablosunda değeri .30'dan düşük olan maddelerin, ortak faktör altında birbirleriyle uyumlu olmadığını belirtmiştir. Bu çalışmada ise, ortak varyans değerlerinin hiçbirisi .30'un altında bulunmamıştır. Nihai öz değeri 1'den büyük olan ve varyansın %68.751'ini açıklayan 2 boyutlu bir ölçeğin meydana geldiği görülmektedir. Goretzko ve ark. (2021) açıklanan varyans oranının % 52 ve üzerinde olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın açıkladığı varyans oranının yeterli olduğu görülmektedir. Ayrıca, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu gösteren diğer bir gösterge olan yamaç eğim grafiği (Scree Plot) da dikkate alınmalıdır. Ölçeğin toplam faktör sayısına karar verirken yamaç eğim grafiğinin incelenmesi tavsiye edilmektedir (Boateng ve ark., 2018). Bu çalışmada yer alan yamaç eğim grafiği incelendiğinde ölçekte özdeğeri 1'den büyük 2 faktör olduğu için, yamaç eğim grafiğinde de 2 boyut olarak görülmektedir. AFA ile elde edilen nihai neticelere göre KAEYTÖ'ye ait faktörlerin ve bu faktörlere ait maddelerin yapı geçerliğinin sağlanmasında baz alınan esas özellikleri karşıladığı görüldü.

Ölçekteki maddelerin faktör yükleri .521 ile .947 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük faktör yüküne sahip madde 7 "Anneler, estetik

operasyonlarıyla yaşlanma sürecini daha rahat kabullenir.” ifadesini içermektedir. En yüksek madde 8 “Estetik cerrahinin annelere sağladığı değişimler, psikolojik olarak faydalı olabilir” ifadesini içermektedir. Bu durum göz önüne alındığında, memelerle birlikte karın bölgesinin gebeliğin en belirgin kalıntılarından biri olduğu ve bu iki bölgenin görünümünün genellikle iyi sağlık ve gençliğin simgesi olarak kabul edildiği belirtilmektedir (Matarasso & Smith, 2015b). Gebelik öncesi durum, genellikle doğum sonrası durumun eski haline getirilmesi gereken ideal form olarak kabul edilmektedir. Bu sosyokültürel baskılar, kadınlarda beden memnuniyetsizliği, kaygı, depresif belirtiler gibi psikolojik sorunlara ve sağlıksız davranış örüntülerine yol açabilmektedir (Skouteris et al., 2005). Tüm bu nedenlerle bazı kadınlar, hamilelik öncesi görünümüne kavuşmak ve kendilerini daha çekici hissetmek amacıyla plastik cerrahiye yönelmektedir.

Açımlayıcı faktör analizinin ardından, ölçek yapısının doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA, ölçek geliştirme sürecinde faktörlerin ne derece uyumlu olduğunu ortaya koymaktadır (Karagöz & Bardakçı, 2020; Miran, 2021). Ölçeğin model uyumunu değerlendirmek için çeşitli uyum iyiliği testleri kullanılmaktadır (Taylor ve ark., 2021). Model uyumu için kullanılan farklı uyum indekslerinin hangilerinin standart olarak kullanılacağına dair ortak bir görüş bulunmamaktadır (Fowler ve ark., 2021; Şimşek, 2020). DFA sürecinde genellikle χ^2/df , RMSEA, IFI, GFI ve CFI gibi değerler kullanılmaktadır. Bu değerler ile meydana gelen modelin geçerli, güvenilir ve örnekleme açıklayabilen bir model olup olmadığı değerlendirilmektedir. Geliştirilen model/ölçek yapısı verilerle uyumluysa model ölçeğin yapısını iyi şekilde açıklamaktadır şeklinde yorumlanır. Veriler ile model/ölçek yapısı uyumlu değilse model reddedilir (Karagöz & Bardakçı, 2020). Bu çalışmada yer alan 2 boyut ve 20 maddeden oluşan bu ölçeğin Ki-kare uyum indekslerinin anlamlı olduğu tespit edildi ($\chi^2/df = 4.963$). Diğer uyum indeksleri ise RMSEA=.080, GFI=.871, IFI=.942, , CFI=.942 olarak bulunmuştur. Uyum indekslerine bakıldığında, ölçeğe ait uyum indekslerinin iyi uyum ve kabul edilebilir uyum indeksi değerleri arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. DFA’ya ait uyum indeksleri ve alanyazında ifade edilen kriter aralıkları incelendiğinde

ölçeğin iyi ve kabul edilebilir uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmaktadır. Böylece AFA sonucunda oluşan yapı doğrulandı.

KAEYTÖ geçerlik testleri akabinde güvenirlik analizi yapıldı. Alan yazında da birçok çalışmada ifade edildiği üzere ölçek geliştirmede birinci adım geçerlik ve sonrasında güvenirlik analizleri yer alır (Heck & Thomas, 2020; Sarac & Yıldız, 2024). Güvenirlik analizleri kapsamında, iç tutarlılığı değerlendirmek için temel olarak Cronbach's Alpha (α) katsayıları hesaplanmıştır. Bu analizlerde, Cronbach Alpha değerinin en az .60 olması kabul edilebilir düzeyde, .70 olması yeterli, .90 ve üzeri ise mükemmel iç tutarlılık olarak değerlendirilir (Heck & Thomas, 2020; Karagöz & Bardakçı, 2020; Pallant, 2020). Yarıya bölme (Split-half) yöntemi kapsamında, Guttman Split-Half güvenirlik katsayısı hesaplanmakta ve her iki yarı teste ait Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları incelenmektedir. Bu yöntemde, yarıya bölme güvenirlik katsayısının en az .70 olması önerilmektedir (Backhaus ve ark., 2021; Heck & Thomas, 2020; Karagöz & Bardakçı, 2020). Benzer şekilde, birinci ve ikinci bölümler için yarı yarıya güvenirlik katsayıları sırasıyla 0,88 ve 0,96 olarak belirlenmiştir. Guttman Split-Half Katsayısı değerinin ise 0,963 olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik çalışmalarında Cronbach Alpha değerinin en az 0.60 olması kabul edilebilir, 0.70 olmasının yeterli olduğu, 0.90 düzeyinin ise mükemmel derecede olduğu ifade edilmektedir (Kline, 2011). Bu değerler ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Kadınların estetik müdahalelere yönelik tutumlarını değerlendirmeye yönelik sınırlı sayıda ölçme aracı bulunmakla birlikte, özellikle annelik sonrası estetik uygulamalara özgü ölçeklerin eksikliği dikkat çekmektedir. Mevcut literatürde, estetik algısı ya da beden memnuniyetine ve yaşam kalitesine ilişkin ölçekler yer almakta; ancak annelik süreci sonrası gelişen tutumları kapsamlı biçimde ele alan geçerli ve güvenilir ölçeklerin sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda geliştirilen çalışmada, kadınların annelik estetiğine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik özgün bir ölçek geliştirilmiştir. Bu çalışma, annelik sonrası estetik müdahalelere ilişkin bireysel tutumların incelenmesine olanak tanıyan ve alana katkı sağlayabilecek nitelikte bir araç sunmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, kadınların annelik estetiğine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek amacıyla yürütülmüştür. Yapılan istatistiksel analizler ve elde edilen bulgular doğrultusunda, “Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeğinin ülkemiz örnekleminde kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir. Ölçek, toplam 20 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar: **“İçsel Tutumlar ve Toplumsal Rol Algısı ve Sosyal Kabul”** olarak adlandırılmıştır.

Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeğinin farklı alanlarda ve farklı kültürlerde test edilmesi önerilir.

Geliştirilen bu ölçek, kadınların annelik sonrası estetik uygulamalara ilişkin tutumlarını değerlendirmek için kullanılabilecek bilimsel bir araçtır. Kadınların estetik cerrahiye yönelik bireysel motivasyonları ile toplumsal beklenti ve normlardan nasıl etkilendiklerini ortaya koyarak, beden algısı, öz bakım ve toplumsal baskı gibi konulara dair veriler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abate MA. (2010). "Plastic makes perfect": My beautiful mommy, cosmetic surgery, and the medicalization of motherhood. *Women's Studies*, 39(7), 715-746. <https://doi.org/10.1080/00497878.2010.505152>
- Adams Jr WP, & Mallucci P. (2012). Breast augmentation. *Plastic and reconstructive surgery*, 130(4), 597e-611e.
- Agrawal NA, Hillier K, Kumar R, Izaddoost SA, & Rohrich RJ. (2022). A review of venous thromboembolism risk assessment and prophylaxis in plastic surgery. *Plastic and reconstructive surgery*, 149(1), 121e-129e. <https://doi.org/10.1097/PRS.00000000000008663>
- Aktaş G. (2019). Günümüz toplumlarında anneliğin değişen biçimlerini sosyal medya kullanıcıları üzerinden değerlendirmek. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(2), 253-271. <https://doi.org/10.32600/huefd.441402>
- Alagna M. (2002). *Everything You Need to Know about the Dangers of Cosmetic Surgery*. The Rosen Publishing Group.
- Aleamoni LM. (1976). The relation of sample size to the number of variables in using factor analysis techniques. *Educational and psychological measurement*, 36(4), 879-883. <https://doi.org/10.1177/001316447603600410>
- Ali A, & Essam A. (2011). Abdominoplasty combined with cesarean delivery: evaluation of the practice. *Aesthetic plastic surgery*, 35, 80-86.
- Aslan T, & Gozum S. (2024). Development of family health nursing certificate program for Turkey: Delphi study. *Nurse Education Today*, 133, 106045. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.106045>
- ASPS. (2023). *American Society of Plastic Surgeons. 2023 Plastic surgery statistics report*.

<https://www.plasticsurgery.org/documents/news/statistics/2023/plastic-surgery-statistics-report-2023.pdf>

- Avcı C. (2023). Kadın Konulu Karikatürlerde Beden Estetiği: Mizahın Modernizm Eleştirisi Mi? *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 22(4), 1188-1202. <https://doi.org/10.21547/jss.1348799>
- Babaitis R, Villegas FJ, Hoyos AE, Perez M, & Mogollon IR. (2022). TULUA male high-definition abdominoplasty. *Plastic and reconstructive surgery*, 149(1), 96-104. <https://doi.org/10.1097/PRS.0000000000000860>
- Backhaus K, Erichson B, Gensler S, Weiber R, & Weiber T. (2021). Multivariate analysis. *Springer Books*, 10(1), 973-978.
- Battersby S. (2010). Understanding the social and cultural influences on breast-feeding today. *The journal of family health care*, 20(4), 128-131.
- Bay H, & Akın B. (2023). Doğum Sonu Dönemdeki Kadınlarda Vücut Algısı, Genital Benlik İmajı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 304-310. <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1144493>
- Beauvoir S. (2022). *İkinci Cinsiyet: Olgular ve Efsaneler* (G. A. Savran), Trans.).
- Beauvoir S. (2019). İkinci cinsiyet olgular ve efsaneler. G. Savran, çev.). *İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları*.
- Bilgin R. (2016). Geleneksel ve modern toplumda kadın bedeni ve cinselliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 219-244.
- Biskanaki F, Tertipi N, Andreou E, Sfyrı E, Kefala V, & Rallis E. (2024). The Risk of Using Cosmetics and Cosmetic Procedures During Pregnancy. *Applied Sciences*, 14(21), 9885. <https://doi.org/10.3390/app14219885>
- Bjelica A, Cetkovic N, Trninić-Pjević A, & Mladenović-Segedi L. (2018). The phenomenon of pregnancy—A psychological view. *Ginekologia polska*, 89(2), 102-106. <https://doi.org/10.5603/GP.a2018.0017>

- Brown A, Rance J, & Warren L. (2015). Body image concerns during pregnancy are associated with a shorter breast feeding duration. *Midwifery*, 31(1), 80-89. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2014.06.003>
- Bryman A, & Cramer D. (2002). *Quantitative data analysis with SPSS release 10 for Windows: A guide for social scientists*. Routledge.
- Büyüköztürk Ş. (2020). *Data analysis handbook for social sciences statistics, research pattern Spss applications and interpretation*. .
- Chan AL, Guo N, Popat R, Robakis T, Blumenfeld YY, Main E, Butwick AJ. (2021). Racial and ethnic disparities in hospital-based care associated with postpartum depression. *Journal of racial and ethnic health disparities*, 8, 220-229. <https://doi.org/10.1007/s40615-020-00774-y>
- Chaput B, Bertheuil N, Alet JM, Bodin F, De Bonnecaze G, & Michot A. (2016). Combined abdominoplasty and breast surgery versus isolated abdominoplasty: results of a systematic review. *Plastic and reconstructive surgery*, 137(1), 248e-249e. <https://doi.org/10.1097/PRS.0000000000001919>.
- Clinic M. (2020). *Infant and toddler health*. [https://www.mayoclinic.org/ healthy-lifestyle/infant-and-toddler-health/expert-answers/breastfeedingand-weight-loss/faq-20094993](https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/infant-and-toddler-health/expert-answers/breastfeedingand-weight-loss/faq-20094993)
- Coombs DM, Grover R, Prassinis A, & Gurunluoglu R. (2019). Breast augmentation surgery: Clinical considerations. *Cleve Clin J Med*, 86(2), 111-122.
- Corcione S, Lupia T, & De Rosa FG. (2019). Skin and soft tissue infections after breast surgery. *Current Opinion in Infectious Diseases*, 32(2), 87-94.
- Czerny V. (1895). Plastic replacement of the breast with a lipoma. *Chir Kong Verhandl*, 2(2), 216.
- Çalım Sİ, Demirci H, Ulaş SC, & Şen S. (2016). Observing of losing weight of mothers in first year after parturition Annelerin, doğum sonu ilk yılda kilo verme durumlarının incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4325-4337.

- Çokluk Ö, Şekercioglu G, & Büyüköztürk Ş. (2021). *Multivariate statistics for the social sciences: SPSS and LISREL applications*.
- De La Torre JI. (2009). History of Mastopexy Jorge I. de la Torre, James N. Long, Luis O. Váscenez 8.1 Introduction The goal of mastopexy surgery is to elevate breast tissue, orient the nipple areolar complex properly, and improve symmetry of the breasts in order to maximize the aesthetics of the breasts. Various procedures and modifi. *Mastopexy and Breast Reduction: Principles and Practice*, 43.
- De Lecea CGM, Hontanilla B, Irigoyen JS, & Olivas-Menayo J. (2023). Reduction of the Postpartum Breast. In *Post-maternity Body Changes: Obstetric Fundamentals and Surgical Reshaping* (pp. 263-282). Springer.
- DeLuca JR, & Bustad JJ. (2023). Good body, good health, and the good mother habitus. *Subjectivity*, 30(3), 227-250. <https://doi.org/10.1057/s41286-023-00166-7>
- DeVellis RF, & Thorpe CT. (2021). *Scale development: Theory and applications*. Sage publications.
- Downs DS, DiNallo JM, & Kirner TL. (2008). Determinants of pregnancy and postpartum depression: prospective influences of depressive symptoms, body image satisfaction, and exercise behavior. *Annals of Behavioral Medicine*, 36(1), 54-63. <https://doi.org/10.1007/s12160-008-9044-9>
- Dworkin SL, & Wachs FL. (2009). Body panic: Gender, health, and the selling of fitness.
- Edmondson S, & Ross D. (2021). The postpartum abdomen: psychology, surgery and quality of life. *Hernia*, 25, 939-950. <https://doi.org/10.1007/s10029-021-02470-0>
- Erdoğan Z, & Bulut H. (2019). Abdominoplastide hemşirelik bakımı. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 16(1), 41-47.
- Fuller-Tyszkiewicz M, Skouteris H, Watson BE, & Hill B. (2013). Body dissatisfaction during pregnancy: A systematic review of cross-sectional

- and prospective correlates. *Journal of health psychology*, 18(11), 1411-1421. <https://doi.org/10.1177/1359105312462437>
- Gagnier JJ, Lai J, Mokkink LB, & Terwee CB. (2021). COSMIN reporting guideline for studies on measurement properties of patient-reported outcome measures. *Quality of life research*, 30, 2197-2218. <https://doi.org/10.1007/s11136-021-02822-4>
- Gladfelter J. (2007). Breast augmentation 101: understanding cosmetic augmentation mammoplasty. *Plastic and Aesthetic Nursing*, 27(3), 136-145.
- Goldwyn R. (1986). Abdominoplasty as a combined procedure: added benefit or double trouble? *Plastic and reconstructive surgery*, 78(3), 383-384. <https://doi.org/10.1097/00006534-198609000-00018>
- Goodwin S, & Huppatz K. (2010). *The good mother: Contemporary motherhoods in Australia*. Sydney University Press.
- Gorsuch RL. (1983). Factor Analysis, Hillsdale, New Jersey, L. In: Erlbaum Associates Mahwah, NJ, USA.
- Gökdemir F, & Yılmaz T. (2023). Likert tipi ölçekleri kullanma, modifiye etme, uyarlama ve geliştirme süreçleri. *Journal of Nursology*, 26(2), 148-160. <https://doi.org/10.5152/JANHS.2023.22260>
- Grabe S, Ward LM, & Hyde JS. (2008). The role of the media in body image concerns among women: a meta-analysis of experimental and correlational studies. *Psychological bulletin*, 134(3), 460.
- Grazer FM, & De Jong RH. (2000). Fatal outcomes from liposuction: census survey of cosmetic surgeons. *Plastic and reconstructive surgery*, 105(1), 436-446.
- Gross CL, & Marcussen K. (2017). Postpartum depression in mothers and fathers: The role of parenting efficacy expectations during the transition to parenthood. *Sex Roles*, 76, 290-305. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0629-7>

- Guimarães PAMP, Resende VCL, Sabino Neto M, Seito CL, De Brito MJA, Abal LEF, Ferreira LM. (2015). Sexuality in aesthetic breast surgery. *Aesthetic plastic surgery*, 39, 993-999.
- Hallstein LOB. (2015). *Bikini-ready moms: Celebrity profiles, motherhood, and the body*. SUNY Press.
- Han SY, & Brewis AA. (2018). Influence of weight concerns on breastfeeding: Evidence from the Norwegian mother and child cohort study. *American Journal of Human Biology*, 30(2), e23086. <https://doi.org/10.1002/ajhb.23086>
- Hays S. (1996). *The cultural contradictions of motherhood*. Yale University Press.
- Heck R, & Thomas SL. (2020). *An introduction to multilevel modeling techniques: MLM and SEM approaches*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429060274>
- Henson RK, & Roberts JK. (2006). Use of exploratory factor analysis in published research: Common errors and some comment on improved practice. *Educational and psychological measurement*, 66(3), 393-416. <https://doi.org/10.1177/0013164405282485>
- Hooper D, Coughlan J, & Mullen M. (2008). Evaluating model fit: a synthesis of the structural equation modelling literature. 7th European Conference on research methodology for business and management studies,
- Inanir S, Cakmak B, Nacar MC, Guler AE, & Inanir A. (2015). Body image perception and self-esteem during pregnancy.
- Iribarren-Moreno R, Cuenca-Pardo J, & Ramos-Gallardo G. (2019). Is plastic surgery combined with obstetrical procedures safe? *Aesthetic plastic surgery*, 43, 1396-1399. <https://doi.org/10.1007/s00266-019-01448-9>
- ISAPS. (2023). *International Society of Aesthetic Plastic Surgery. ISAPS Global survey 2023 ISAPS International Survey On Aesthetic/Cosmetic Procedures performed in 2023*. https://www.isaps.org/media/rxnfqibn/isaps-global-survey_2023.pdf

- Johnson S, Burrows A, & Williamson I. (2004). 'Does my bump look big in this?'The meaning of bodily changes for first-time mothers-to-be. *Journal of health psychology*, 9(3), 361-374. <https://doi.org/10.1177/1359105304042346>
- Jones EJ., Hernandez, T. L., Edmonds, J. K., & Ferranti, E. P. (2019). Continued disparities in postpartum follow-up and screening among women with gestational diabetes and hypertensive disorders of pregnancy: a systematic review. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, 33(2), 136-148.
- Kahramanoğlu İ. (2022). Estetik Cerrahi ve Obstetrik İşlemler Kombine yapılabilir mi? *ANESTDER TIP DERGİSİ*, 1(1), 24-35.
- Karaca E, & Beydağ K. (2021). Plastik cerrahi ameliyatı geçirmiş kadınların beden imajı ve benlik saygıları arasındaki ilişki. *Sağlık ve Toplum*, 31(2), 181-194.
- Karagöz Y. (2021). SPSS AMOS Meta Uygulamalı Biyoistatistik. *Ankara: Nobel akademik yayıncılık*.
- Karagöz Y, & Bardakçı S. (2020). Bilimsel araştırmalarda kullanılan ölçme araçları ve ölçek geliştirme (p. 67). *Nobel Yayıncılık*.
- Karagöz Y, & Bardakçı S. (2020). Bilimsel araştırmalarda kullanılan ölçme araçları ve ölçek geliştirme. *Ankara: Nobel akademik yayıncılık*.
- Katsikis I, Mouslech T, Kourtis A, Panidis D, & Georgopoulos NA. (2009). Oligo-ovulation or anovulation and hyperandrogenemia contribute to the decreased serum adiponectin levels in normal-weight women with PCOS with obesity and insulin resistance. *Fertility and Sterility*, 91(4), e3.
- Katz BE, Bruck MC, Felsenfeld L, & Frew KE. (2003). Power liposuction: a report on complications. *Dermatologic surgery*, 29(9), 925-927. <https://doi.org/10.1046/j.1524-4725.2003.29253.x>
- Khan S. (2024). Mommy Makeover. *Practical Approach to Cosmetic and Regenerative Gynecology*.

- Kinnick KN. (2009). *Media morality tales and the politics of motherhood*. Praeger/ABC-CLIO.
- Kline RB. (2011). 26 convergence of structural equation modeling and multilevel modeling. In *The SAGE Handbook of innovation in social research methods* (pp. 562-589). SAGE Publications Ltd.
- Malatzky C. (2011). 'Keeping it real': Representations of postnatal bodies and opportunities for resistance and transformation. *M/C Journal*, 14(6), 1-4.
- Malatzky CAR. (2017). Australian women's complex engagement with the yummy mummy discourse and the bodily ideals of good motherhood. *Women's Studies International Forum*,
- Manav K. (2020). Redüksiyon mamoplasti yapılan hasta semptomlarındaki değişikliklerin analizi.
- Matarasso A, & Smith DM. (2015a). Combined breast surgery and abdominoplasty: strategies for success. *Plastic and reconstructive surgery*, 135(5), 849e-860e. <https://doi.org/10.1097/PRS.0000000000001238>.
- Matarasso A, & Smith DM. (2015b). Strategies for aesthetic reshaping of the postpartum patient. *Plastic and reconstructive surgery*, 136(2), 245-257. <https://doi.org/10.1097/PRS.0000000000001410>
- Matarasso A, & Smith DM. (2023). Establishing a Post-maternity Strategy. In *Post-maternity Body Changes: Obstetric Fundamentals and Surgical Reshaping* (pp. 157-171). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-43840-1_9
- Mcmillan JH, & Schumacher S. (2006). Evidence-based inquiry. *Research in education*, 6(1), 26-42.
- Meireles JFF, Neves CM, Carvalho PHBD, & Ferreira MEC. (2015). Insatisfação corporal em gestantes: uma revisão integrativa da literatura. *Ciência & Saúde Coletiva*, 20, 2091-2103. <https://doi.org/10.1590/1413-81232015207.05502014>

- Miller T, & Tunçer G. (2010). *Annelik duygusu: Mitler ve deneyimler*. İletişim.
- Miran B. (2021). *Temel İstatistik: Genişletilmiş Baskı* (Vol. 1). Bülent Miran.
- Mittal P, Heuft T, Richter DF, & Wiedner M. (2020). Venous thromboembolism (VTE) prophylaxis after abdominoplasty and liposuction: a review of the literature. *Aesthetic plastic surgery*, 44, 473-482. <https://doi.org/10.1007/s00266-019-01576-2>
- Mokkink L, Terwee C, & De Vet H. (2021). Key concepts in clinical epidemiology: responsiveness, the longitudinal aspect of validity. *Journal of Clinical Epidemiology*, 140, 159-162. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2021.06.002>
- Morley-Hewitt AG, & Owen AL. (2020). A systematic review examining the association between female body image and the intention, initiation and duration of post-partum infant feeding methods (breastfeeding vs bottle-feeding). *Journal of health psychology*, 25(2), 207-226. <https://doi.org/10.1177/1359105319833744>
- Mouelhi Y, Jouve E, Castelli C, & Gentile S. (2020). How is the minimal clinically important difference established in health-related quality of life instruments? Review of anchors and methods. *Health and quality of life outcomes*, 18, 1-17. <https://doi.org/10.1186/s12955-020-01344-w>
- Munro BH. (2005). *Statistical methods for health care research* (Vol. 1). lippincott williams & wilkins.
- Nunez D, & Tantleff-Dunn S. (2016). Hot Moms”: Sexual objectification and motherhood. *Journal of Psychology & Clinical Psychiatry*, 6(1), 1-7.
- Nunnally J. 1978/Psychometric theory. In: McGraw-Hill.
- O'Brien Hallstein DL. (2011). She gives birth, she's wearing a bikini: Mobilizing the postpregnant celebrity mom body to manage the post-second wave crisis in femininity. *Women's studies in communication*, 34(2), 111-138. <https://doi.org/10.1080/07491409.2011.619471>

- Pallant J. (2020). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi*. Anı Yayıncılık.
- Pollack DL. (2024). Maternal ambivalence in session: Helping mothers face mixed feelings toward their children with intensive short-term dynamic psychotherapy. *Women & Therapy*, 47(1), 58-88.
- Rallis S, Skouteris H, Wertheim EH, & Paxton SJ. (2007). Predictors of body image during the first year postpartum: A prospective study. *Women & health*, 45(1), 87-104. https://doi.org/10.1300/J013v45n01_06
- Ramanadham SR, & Johnson AR. (2020). Breast lift with and without implant: a synopsis and primer for the plastic surgeon. *Plastic and Reconstructive Surgery–Global Open*, 8(10), e3057. <https://doi.org/10.1097/GOX.00000000000003057>
- Rassam M, & Davoudi B. (2024). Abdominoplasty Surgery. *Eurasian Journal of Chemical, Medicinal and Petroleum Research*, 3(3), 703-713. <https://doi.org/https://doi.org/EJCMPR/20240116>
- Roebianto A, Savitri SI, Aulia I, Suciyan A, & Mubarakah L. (2023). Content validity: Definition and procedure of content validation in psychological research. *TPM*, 30(1), 5-18.
- Rohrich RJ, Gosman AA, Brown SA, & Reisch J. (2006). Mastopexy preferences: a survey of board-certified plastic surgeons. *Plastic and reconstructive surgery*, 118(7), 1631-1638.
- Roth H, Homer C, & Fenwick J. (2012). Bouncing back”: How Australia's leading women's magazines portray the postpartum ‘body. *Women and Birth*, 25(3), 128-134.
- Sámano R, Martínez-Rojano H, Martínez EG, Jiménez BS, Rodríguez GPV, Zamora JP, & Casanueva E. (2013). Effects of breastfeeding on weight loss and recovery of pregestational weight in adolescent and adult mothers. *Food and nutrition bulletin*, 34(2), 123-130. <https://doi.org/10.1177/156482651303400201>

- Sarac E, & Yildiz E. (2024). Development and validation of information technology scale in nursing. *Applied Clinical Informatics*, 15(02), 220-229.
- Sarwer DB, Nordmann JE, & Herbert JD. (2000). Cosmetic breast augmentation surgery: A critical overview. *Journal of women's health & gender-based medicine*, 9(8), 843-856.
- Schermelleh-Engel K, Moosbrugger H, & Müller H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online*, 8(2), 23-74.
- Schrobsdorff S. (2012). 'Sexy Mom' Tyranny: The Pressure to Look Hot After Baby Retrieved October 31st 2024 from <http://ideas.time.com/2012/07/30/the-tyranny-of-the-sexymom/>
- Seçer İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Anı yayıncılık.
- Shloim N, Hetherington MM, Rudolf M, & Feltbower RG. (2015). Relationship between body mass index and women's body image, self-esteem and eating behaviours in pregnancy: A cross-cultural study. *Journal of health psychology*, 20(4), 413-426. <https://doi.org/10.1177/1359105313502568>
- Silveira ML, Ertel KA, Dole N, & Chasan-Taber L. (2015). The role of body image in prenatal and postpartum depression: a critical review of the literature. *Archives of women's mental health*, 18, 409-421. <https://doi.org/10.1007/s00737-015-0525-0>
- Skouteris H, Carr R, Wertheim EH, Paxton SJ, & Duncombe D. (2005). A prospective study of factors that lead to body dissatisfaction during pregnancy. *Body image*, 2(4), 347-361. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2005.09.002>
- Sürücü L, & Maslakci A. (2020). Validity and reliability in quantitative research. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(3), 2694-2726. <https://doi.org/10.15295/bmij.v8i3.1540>

- Şimşek ÖF. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ömer Faruk Şimşek.
- Tabachnick B, & Fidell L. (2013). *Using multivariate statistics* . Boston, MA. Person Education. In: Inc.
- Tabachnick BG, Fidell LS, & Ullman JB. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5). pearson Boston, MA.
- Tavşancıl E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tavşancıl E. (2019). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Taylor DA, Merten SL, Sandercoe GD, Gahankari D, Ingram SB, Moncrieff NJ, Magnusson MR. (2018). Abdominoplasty improves low back pain and urinary incontinence. *Plastic and reconstructive surgery*, 141(3), 637-645. <https://doi.org/10.1097/PRS.00000000000004100>
- TDK. (1957). *Türk Dil Kurumu Yayınları*. Türk Dil Kurumu Basımevi.
- Teke D, & Sözbilir M. (2021). Developing a scale for self-efficacy of teacher training students in inclusive education environments. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 2(1), 55-68.
- Tettamanzi M, Ziani F, Manconi A, Arrica G, Trignano C, Filigheddu E, Santanelli Di Pompeo F. (2025). Evaluation of Negative Pressure Wound Therapy dressing in the management of mommy makeover surgery wounds. *Case Reports in Plastic Surgery and Hand Surgery*, 12(1), 2450102. <https://doi.org/10.1080/23320885.2025.2450102>
- Toulis KA, Goulis D, Farmakiotis D, Georgopoulos N, Katsikis I, Tarlatzis B, Panidis D. (2009). Adiponectin levels in women with polycystic ovary syndrome: a systematic review and a meta-analysis. *Human reproduction update*, 15(3), 297-307. <https://doi.org/10.1093/humupd/dmp006>

Türk N, Kumru S. (2021). Dönüşümcü Liderlik Ölçeği Geçerliliğinin Sağlık Çalışanları Örnekleminde İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 24(4), 699-716.

TürkçeSözlük. (1998). Türkçe Sözlük (1998). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. In

Vidal P, Berner JE, & Will PA. (2017). Managing complications in abdominoplasty: a literature review. *Archives of plastic surgery*, 44(05), 457-468.

Walters SJ, Campbell MJ, & Machin D. (2021). *Medical statistics: a textbook for the health sciences*. John Wiley & Sons.

EKLER

EK 1. Etik Bildirim ve İntihal Beyan Formu

KADINLARIN ANNELİK ESTETİĞİNE YÖNELİK TUTUMU ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

ORJİNALLIK RAPORU

% 10	% 8	% 7	% 3
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%3
2	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
3	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	%1
4	openaccess.ahievran.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
5	hdl.handle.net İnternet Kaynağı	<%1

EK 2. Etik Kurul Onay Formu

EK 3. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu araştırma "Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutumlarını" incelemek amacı ile oluşturulmuş bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu ankete katılımınız bizim için çok kıymetlidir. Araştırmada sizden tahminen 5 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya 600 kişi katılım sağlayacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz olarak, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları belirtmenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya sonuçlarınızı onaylamadan önceki süre zarfında çalışmadan çekilme hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Açık olmayan bir şey varsa veya daha fazla bilgi istiyorsanız bize ulaşabilirsiniz.

Çalışma için zaman ayırarak bilim dünyasına verdiğiniz katkı için teşekkür ederiz.

Dr.Öğr.Üyesi Metin Yıldız

Yüksek Lisans Öğrencisi Mürüvvet Emrem

EK 4. Tanımlayıcı Bilgiler Formu

1. Yaşınız: ...

2. Medeni Durum:

a. Evli ☐ **b.** Bekâr ☐

3. Eğitim Durumu:

a. İlköğretim ☐ **b.** Ortaöğretim ☐ **c.** Yükseköğretim ☐ **d.** Lisansüstü ☐

4. Çalışma Durumunuz:

a. Evet ☐

b. Hayır ☐

5. Gelir Durumunuzu Nasıl Algıyorsunuz

a. Gelir Giderden Az ☐

b. Gelir Gidere Denk ☐

c. Gelir Giderden Fazla ☐

6. Daha Önce Geçirdiğiniz Gebelik Sayısı

a. 0 ☐

b. 1 ☐

c. 2 ☐

d. 3 ve üstü ☐

EK 5. Kadınların Annelik Estetiğine Yönelik Tutum Ölçeği (KAEYTÖ)

Bu anket, 5'li Likert tipi yanıt skalası kullanılarak ("Kesinlikle Katılmıyorum" 1, "Katılmıyorum" 2, "Kararsızım" 3, "Katılıyorum" 4, "Kesinlikle Katılıyorum" 5) katılımcıların fikirlerini ölçmek üzere düzenlenmiştir.

S. N	Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Estetik cerrahi, annelerin daha geniş bir sosyal çevre edinmelerine yardımcı olabilir.					
2	Estetik cerrahi, annelerin kariyerlerinde daha başarılı olmalarına yardımcı olabilir.					
3	Estetik cerrahi sonrası annelerin toplum içindeki saygınlığı artabilir.					
4	Annelerin estetik cerrahiye yatırım yapmaları onların kendilerine verdiği değeri gösterir.					
5	Annelerin estetik cerrahiye başvurması çocuklarına olumlu bir örnek teşkil eder.					
6	Annelerin estetik operasyonlarla genç görünmeleri toplumda olumlu karşılanır.					
7	Anneler, estetik operasyonlarıyla yaşlanma sürecini daha rahat kabullenir.					
8	Estetik cerrahinin annelere sağladığı değişimler, psikolojik olarak faydalı olabilir.					
9	Estetik operasyonlar annelerin özgüvenini artırabilir.					
10	Annelerin estetik cerrahi yaptırmaları toplum tarafından normal karşılanmalıdır.					
11	Annelerin estetik cerrahi yaptırmaları tamamen kişisel bir tercihtir ve desteklenmelidir.					
12	Anneler, estetik cerrahi ile ilgili kararlarını serbestçe ve bağımsız olarak alabilmelidir.					
13	Estetik cerrahi sonrası anneler daha enerjik ve motive hissedebilir.					
14	Annelerin estetik cerrahiye başvurması, onların yaşam kalitesini artırabilir					

15	Estetik operasyonlar annelere daha mutlu bir yaşam sürdürme imkânı sunabilir.					
16	Anneler estetik cerrahi sonrasında daha pozitif bir yaşam sürdürebilirler.					
17	Anneler, estetik operasyonlarla kendi bedenleri üzerinde daha fazla kontrol sahibi olabilirler.					
18	Annelerin estetik cerrahi hizmetlerinden faydalanması öz bakımın bir parçası olabilir.					
19	Estetik cerrahi, annelerin sosyal hayatlarında kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlar.					
20	Annelerin estetik cerrahiye başvurusunun aile bütçesine olumsuz bir etkisi olmamalıdır.					